

Muri Anglunyi
BIBLA
Kiponca

AZ ELSŐ KÉPES BIBLIÁM

Muri anglunyi Bibla kipunca
Az első képes Bibliám

Muri anglunyi

Bibla

kiponca

Az első képes Bibliám

Kethanes ashadasles o: Kenneth N. Taylor
Összeállította: Kenneth N. Taylor

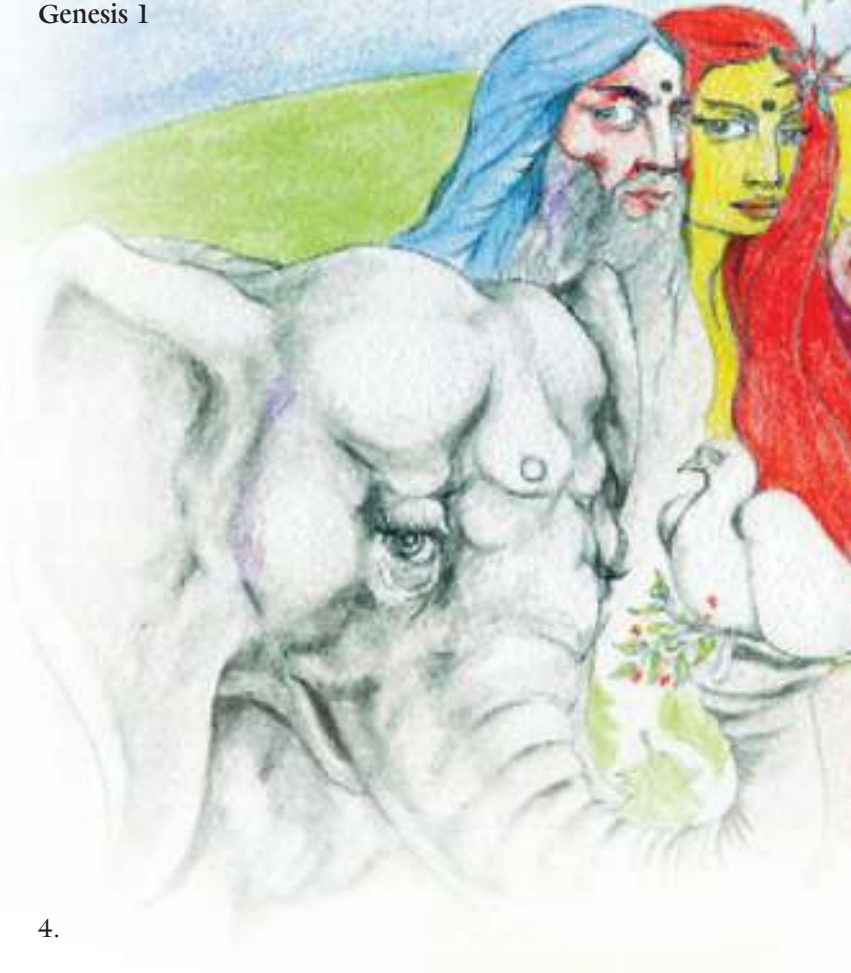
Pej rományi shib boldasles o: Choli Daróczi József
Cigány nyelvre fordította: Choli Daróczi József

Le kipura kerdas o: Szentandrásy István
Illusztrálta: Szentandrásy István

O Del kerdas e intrego luma.
Voj kerdas le luludyen thaj le kashten,
o paji thaj le cherhajan. O Del kerdas le
khames, ke te avel khameski raza. O kham
tatyarel amen, kana ande e lashi vrama avral
samle. Najisaras tuke Devla, Kaj kham si po cheri.

Kon kerdas le khames?

Genesis 1

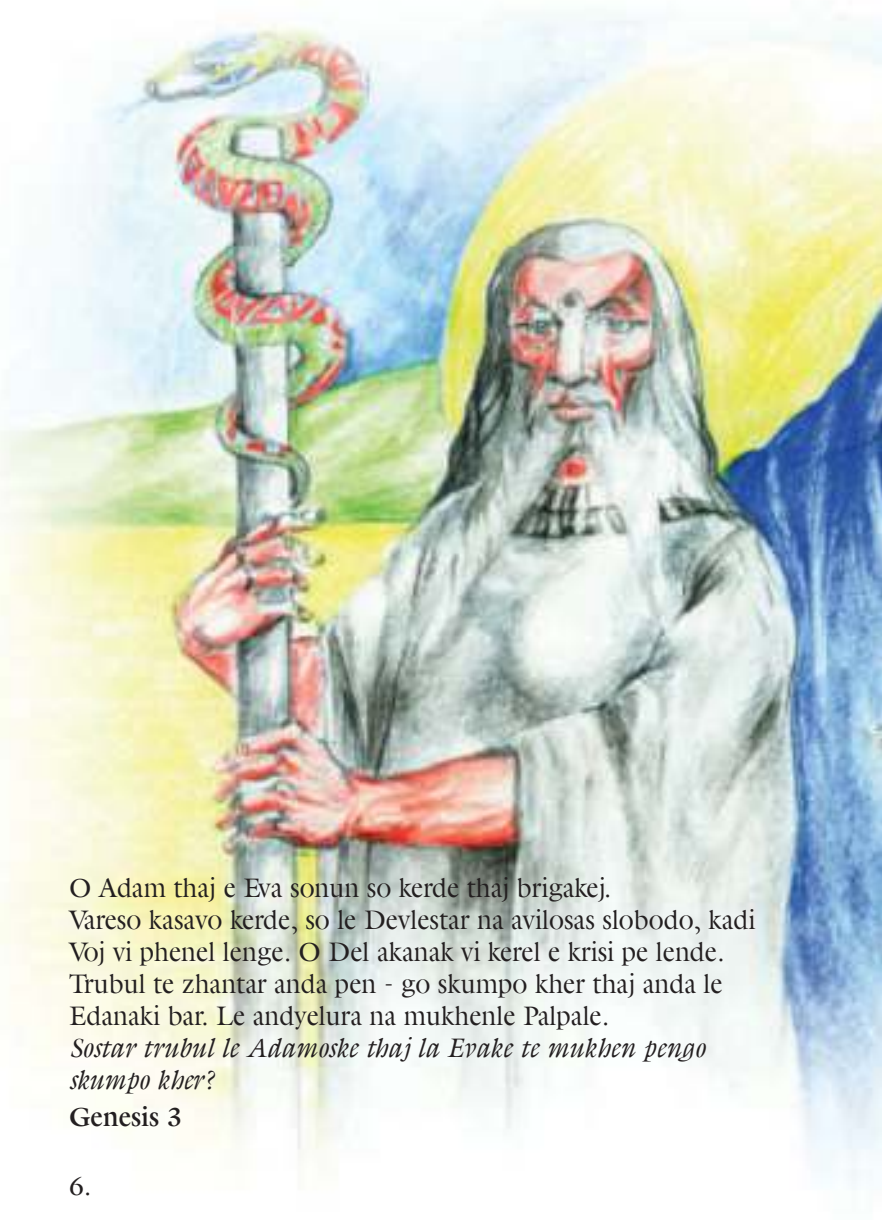
4.

O Adam thaj e Eva sas o angluno
mursh thaj e anglunyi zhuvlyi. O Del
kerdas len. Zuales shukar beshimasko
thand das len, ande la Edanaki bar, Kothe
baxtale sasle. O Del kerdas vi le pedon. Sikav,
kaj si o elefanto. *Kaj si e zebra?*
Kon kerdas le Adamos thaj la Eva?

Genesis 1-2

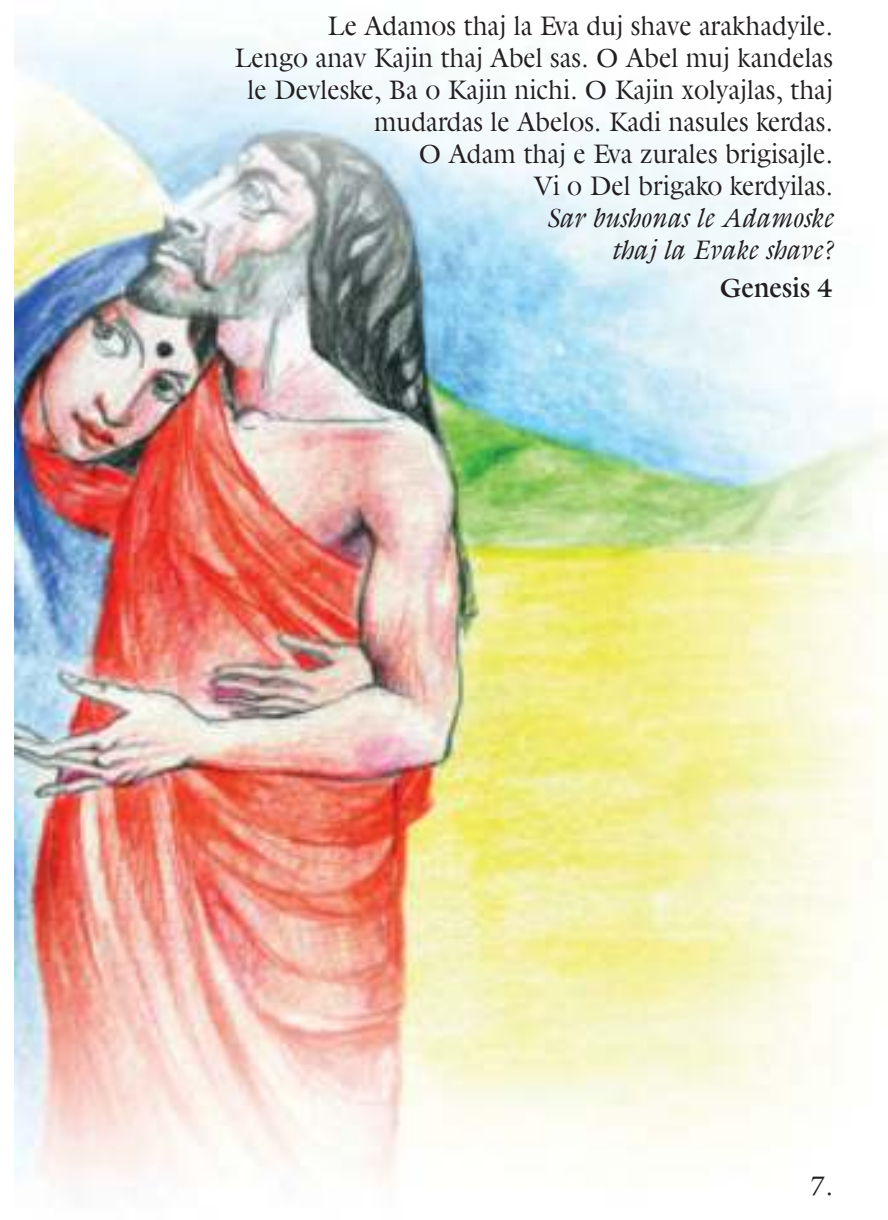

5.

O Adam thaj e Eva sonun so kerde thaj brigakej.
Vareso kasavo kerde, so le Devlestar na avilosas slobodo, kadi
Voj vi phenel lenge. O Del akanak vi kerel e krisi pe lende.
Trubul te zhantar anda pen - go skumpo kher thaj anda le
Edanaki bar. Le andyelura na mukhenle Palpale.
*Sostar trubul le Adamoske thaj la Evake te mukhen pengo
skumpo kher?*

Genesis 3

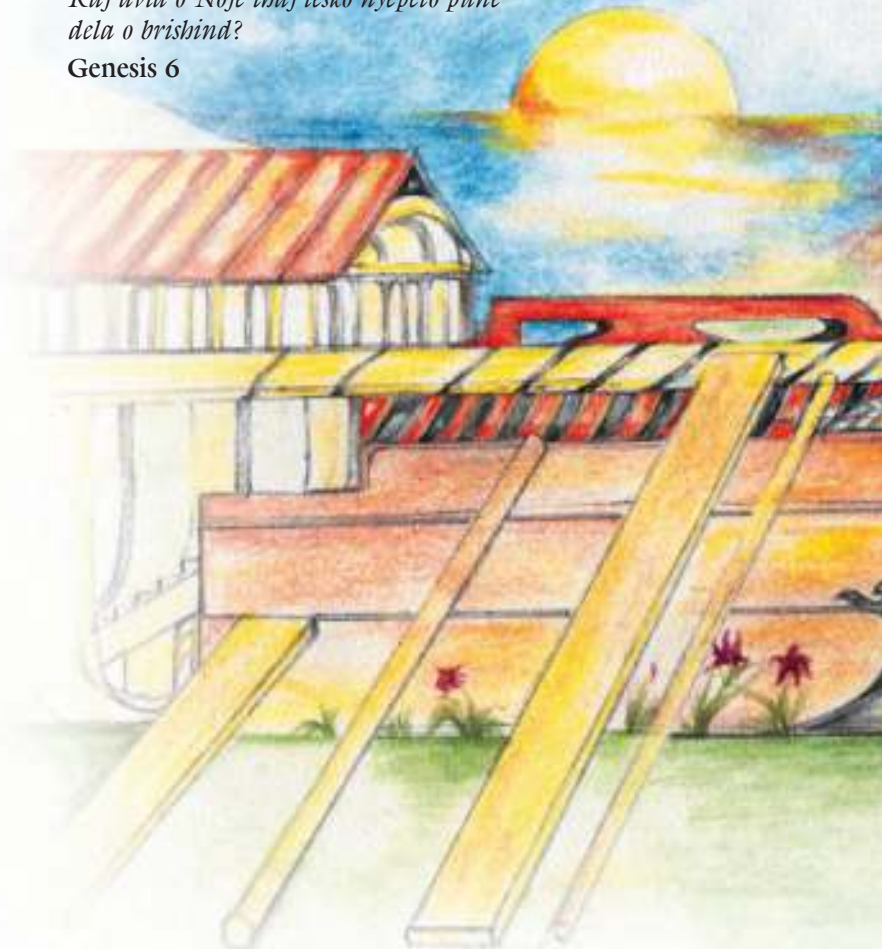
Le Adamos thaj la Eva duj shave arakhadyile.
Lengo anav Kajin thaj Abel sas. O Abel muj kandelas
le Devleske, Ba o Kajin nichì. O Kajin xolyajlas, thaj
mudardas le Abelos. Kadi nasules kerdas.
O Adam thaj e Eva zurales brigisajle.
Vi o Del brigako kerdyilas.
*Sar bushonas le Adamoske
thaj la Evake shave?*

Genesis 4

O Del phendas le Nojeoske te kerel ekh baro Pajeski balaji.
Kadi sas e barka. Le Nojeoske shave zhutin penge dadeske.
Le pajeski balaji inke naj po paji, ba pa na Buteste laspe
te del o brishind, thaj zhi atunchi del biagoresko, zhi
pune o paji na sharavel sogodi. O Noje thaj lesko
intrego nyepeto ande pachate avna Ande e barka.

*Kaj avla o Noje thaj lesko nyepeto pune
dela o brishind?*

Genesis 6

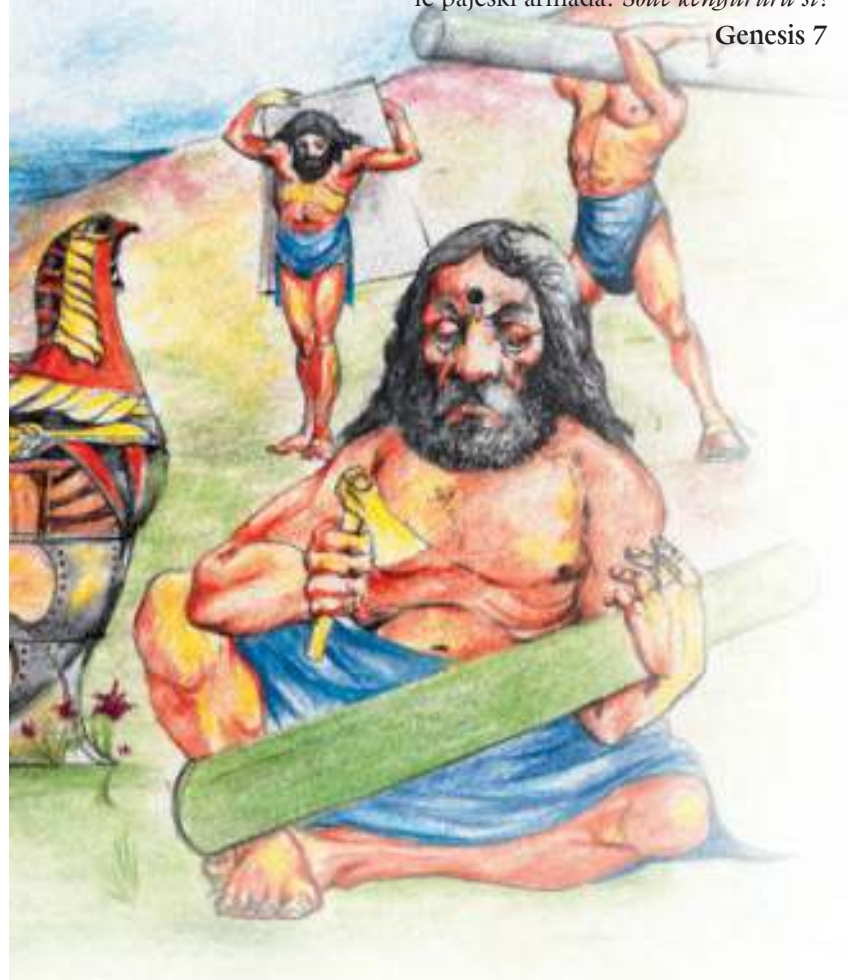

8.

O Noje andre getosardas la barkako keripe. O Del
atunchi kodi phendas leske, ke anda sakko pedo thaj
anda sakko chiriklyi te ingrel andre po-po dujen ande
e barka. Si duj zhirafa, duj tigerura thaj duj raci.

Ande e barka pe lasho than avna kana avela
le pajeski armada. *Sode kengurura si?*

Genesis 7

9.

O brishind feri sa delas biagoresko, pa nabuteste sogodi o paji sharavlas. Ba le Nojeoski balaji shukares zhal po paji. Ova, o Del gindo shutas po Noje thaj pe lesko nyepeto, thaj sa pe kodol pedura, save ande e barka sasle. O Del vi pe tute lel sama.

Kon si andej barka?

1. Genesis 7

Le manusha ekh uchi khangeri vazden. Kadi akharen kade ke Babelosko turunyo. Le manusha kodi gindyin, o turunyo opre resela zhi kaj o cheri, ba o Del kadi na kamel. Kodi kamel o Del ke le manusha te geton andre le turunyosko vazdipe. Le manusha jokharsa na hatyaren jekhavreski vorba.

Kon ashavadas tele le manushenca le turunyosko vazdipe?

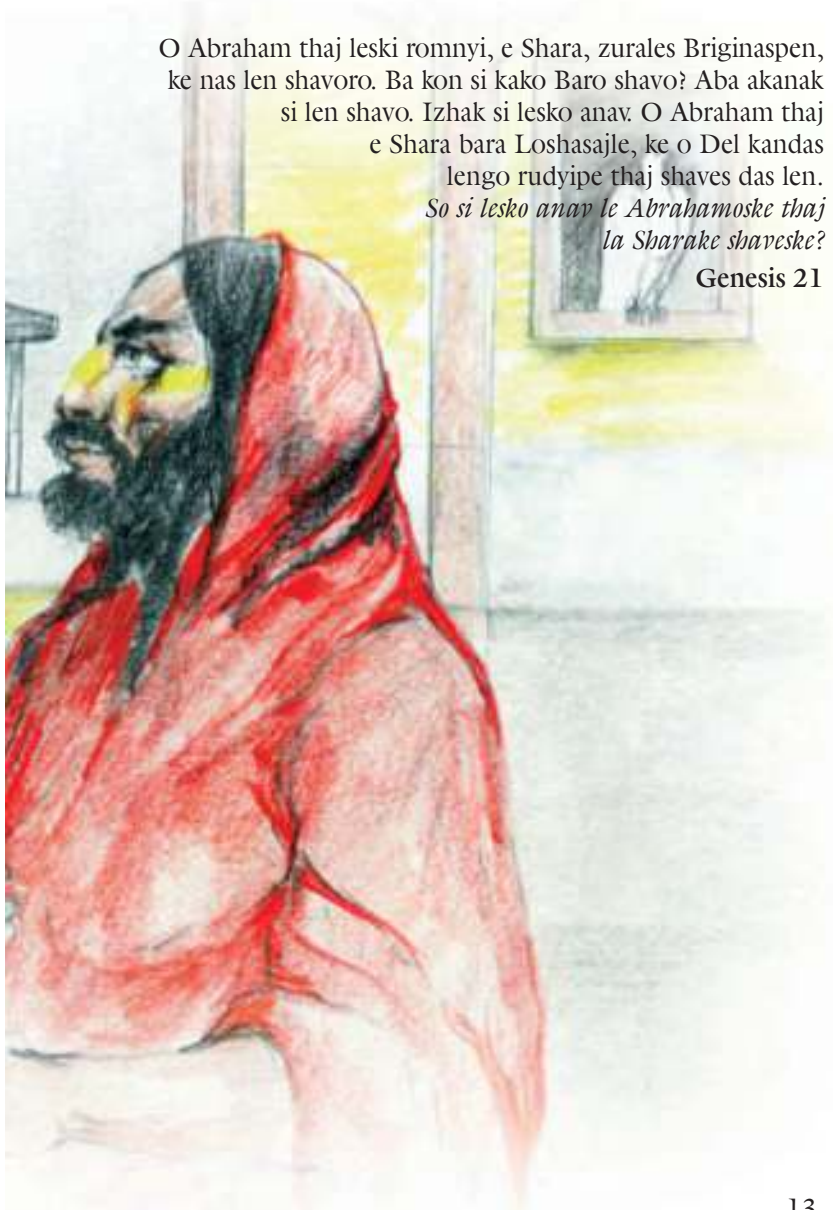
Genesis 11

O Abraham le Devlesko jekh lasho amal sas. Leski romnyi e Shara. O Del kodi phendas le Abrahamoske te zhaltar ande ekh kaver them. Kodi phendas ke o intrego them le Abrahamoske del, anda kodi, ke pone lumaj e luma, kothe te trajil peske nyepetosa. Le Abrahamos but bakra thaj but megara si. Zhanes te sikavesle?

So si le murshesko anav? Sar bushol leski romnyi?

Genesis 12

O Abraham thaj leski romnyi, e Shara, zurales Briginaspen, ke nas len shavoro. Ba kon si kako Baro shavo? Aba akanak si len shavo. Izhak si lesko anav. O Abraham thaj e Shara bara Loshasajle, ke o Del kandas lengo rudyipe thaj shaves das len.
So si lesko anav le Abrahamoske thaj la Sharake shaveske?

Genesis 21

Kana o Izhak opre barilas, la Rebeka las peske romnyake, thaj shavo arakhadyilas len, kasko anav Jakob sas. O Jakob khinyilas thaj sutastar, tela pesko shero ekh barr shutas sherandeske. Pa andyelura das suno, kon opre tele phirnas ande o cheri. Atunchi kodi phendas o Del le Jakoboske, „Me maj losaro pe tute.”

Pa kaste das suno o Jakob?

Genesis 28

Le Jakobos sas ekh ikro phral, kas Ezhaueske akharnas. Kana le shave opre barile, zhungales kethanes xalepe. O Jakob dur gelastar. Pa ekh vrama sirma bishadas le Ezhaueske. Kodi bishadas leske, ke patyal, pale lashe phrala kerdyona. Akanak zurales loshan, ke pale dikhen jekhavres.

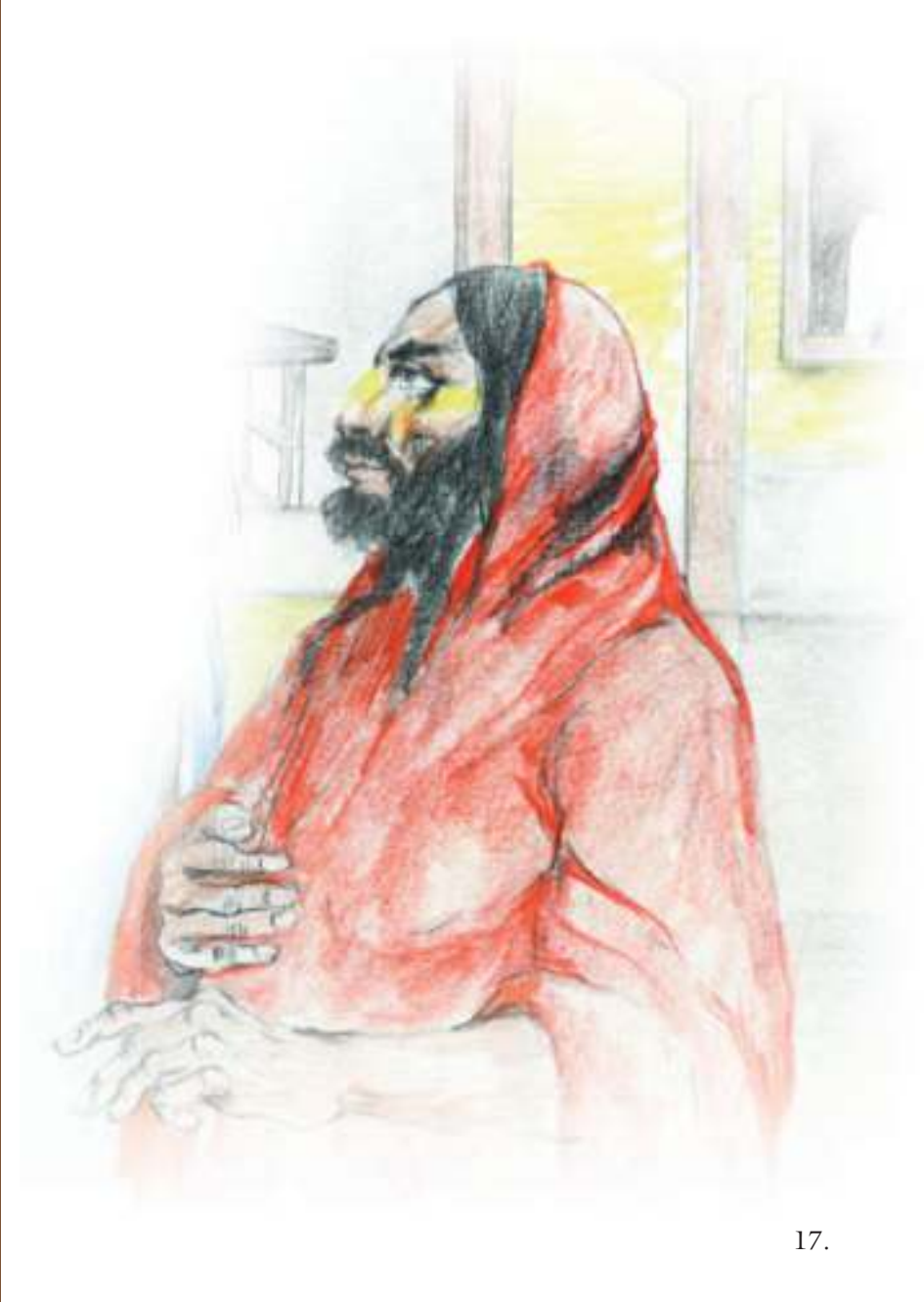
Sar bushon le phrala?

Genesis 33

O phuro manush o Jakob si, deshuduj shave siles. Zurales kamel peske shaves, le Jozefos, shukar zubuno das les. Le Jozefoske phrala zurales xolyajle ke lengo dad len na das shukar zubuno. Të loshan trubunas kaj le Jozefes shukar zubuno si.
So das lesko dad le Jozefes?

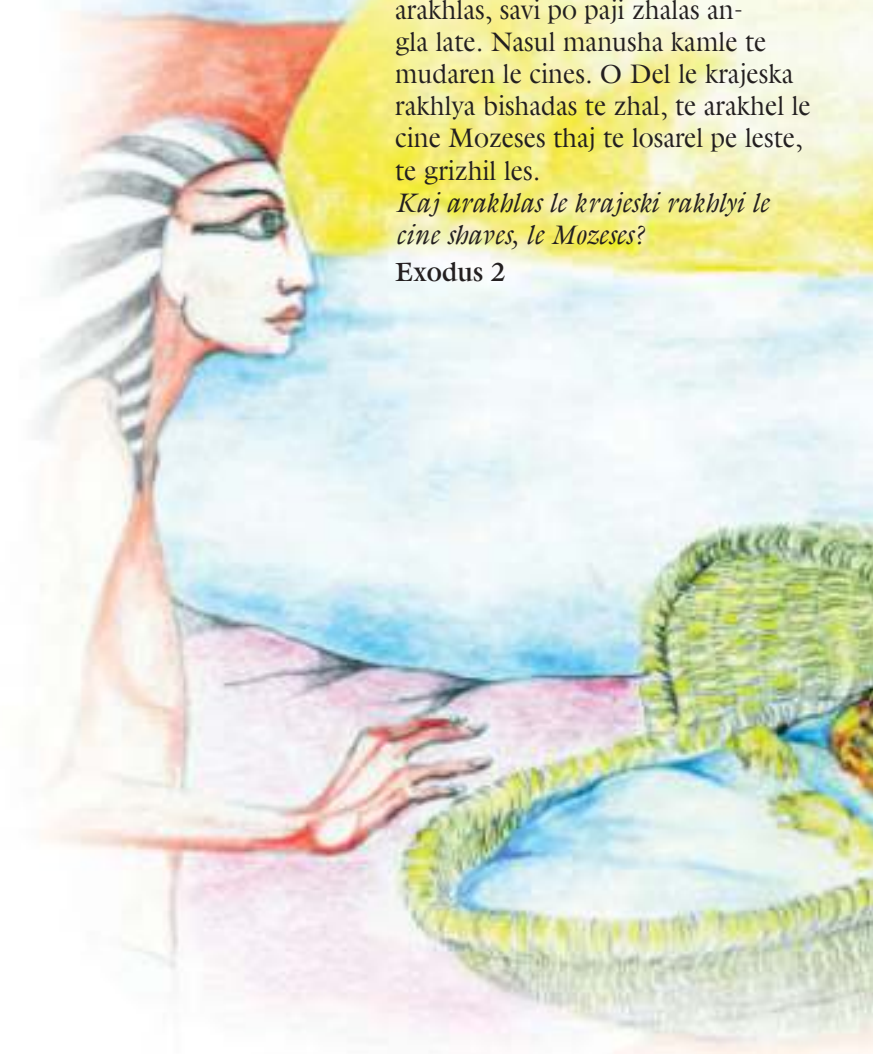
13.Genesis 3

Kadale cine shavesko anav Mozes si.
E ternyi zhuvlyi ekh krajeski rakhlyij,
le cine shaves ande ekh koshyica
arakhlas, savi po paji zhalas an-
gla late. Nasul manusha kamle te
mudaren le cines. O Del le krajeska
rakhlya bishadas te zhal, te arakhel le
cine Mozeses thaj te losarel pe leste,
te grizhil les.

*Kaj arakhlas le krajeski rakhlyi le
cine shaves, le Mozeses?*

Exodus 2

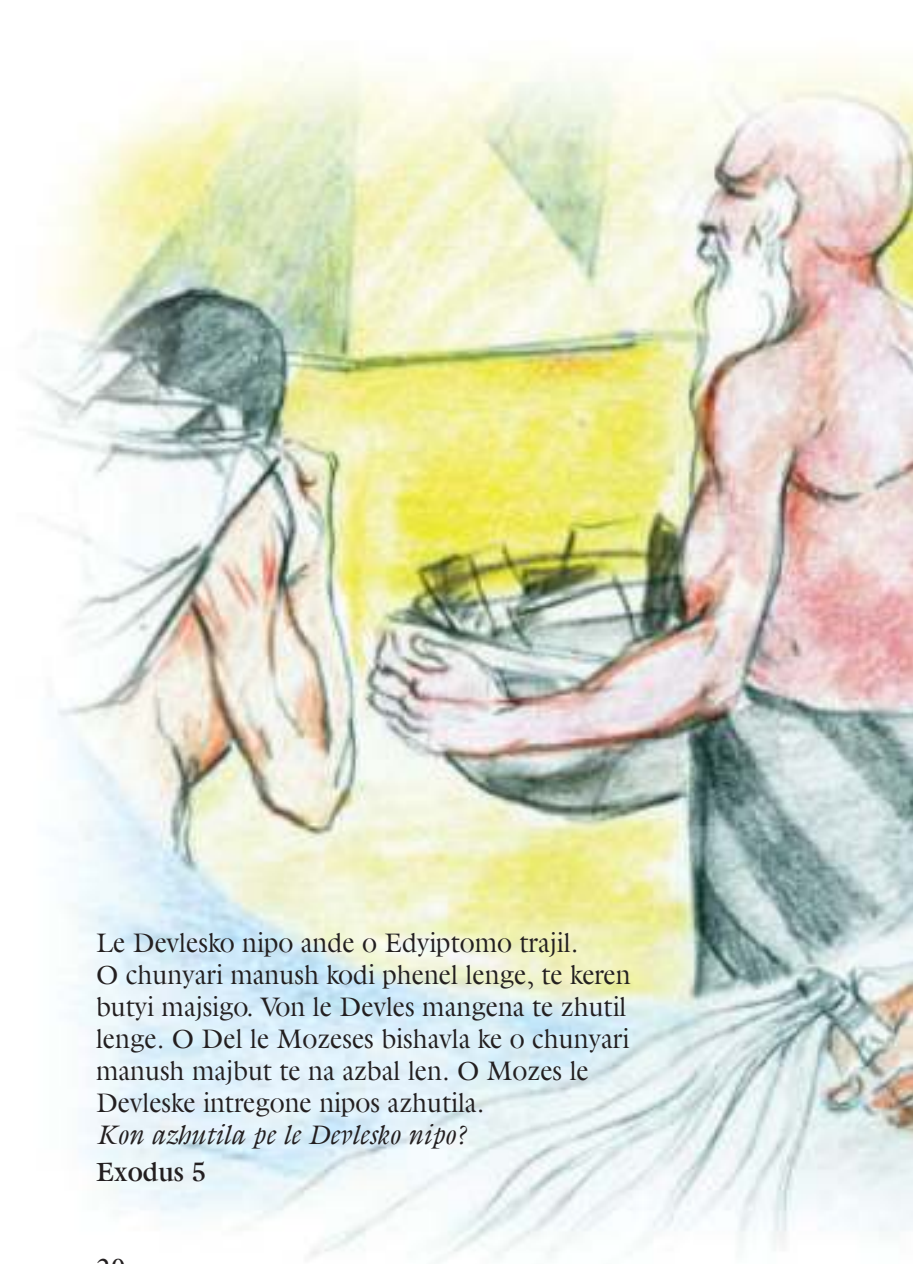

O Mozes aba
opre barilo, mursh
kerdyilas. Ekh dyes
mashkar le kashtora jag
dikhlas, savi bizharoski
phabolas. O Del das duma
karing o Mozes anda
kodi jag. O Del kodi
phendas, „Zha, thaj
zhutin pe muro nipo.”

O Mozes majanglal
daralas, ba o Del
kodi phendas,
„Zhutisaro tuke.”

*Pe soste manglas
o Del le Mozesos?*

Exodus 3

Le Devlesko nipo ande o Edyiptomo trajil.
O chunyari manush kodi phenel lenge, te keren
butyi majsigo. Von le Devles mangena te zhutil
leng. O Del le Mozeses bishavla ke o chunyari
manush majbut te na azbal len. O Mozes le
Devleske intregone nipos azhutila.

Kon azhutila pe le Devlesko nipo?

Exodus 5

O Mozes kodi phendas le farajonoske (kraj), te mukhel le devleske nyepetos te zhaltar anda o Edyipto. O farajono kadi na mukhlas. O Del but-but machan, zhamben thaj kaver trabi mukhlas pe le edyiptianura. O farajono na mukhlaspe. Majpalal o Del kodi phendas, ande sakko edyiptomicko chalado pustila le majbare shaves.

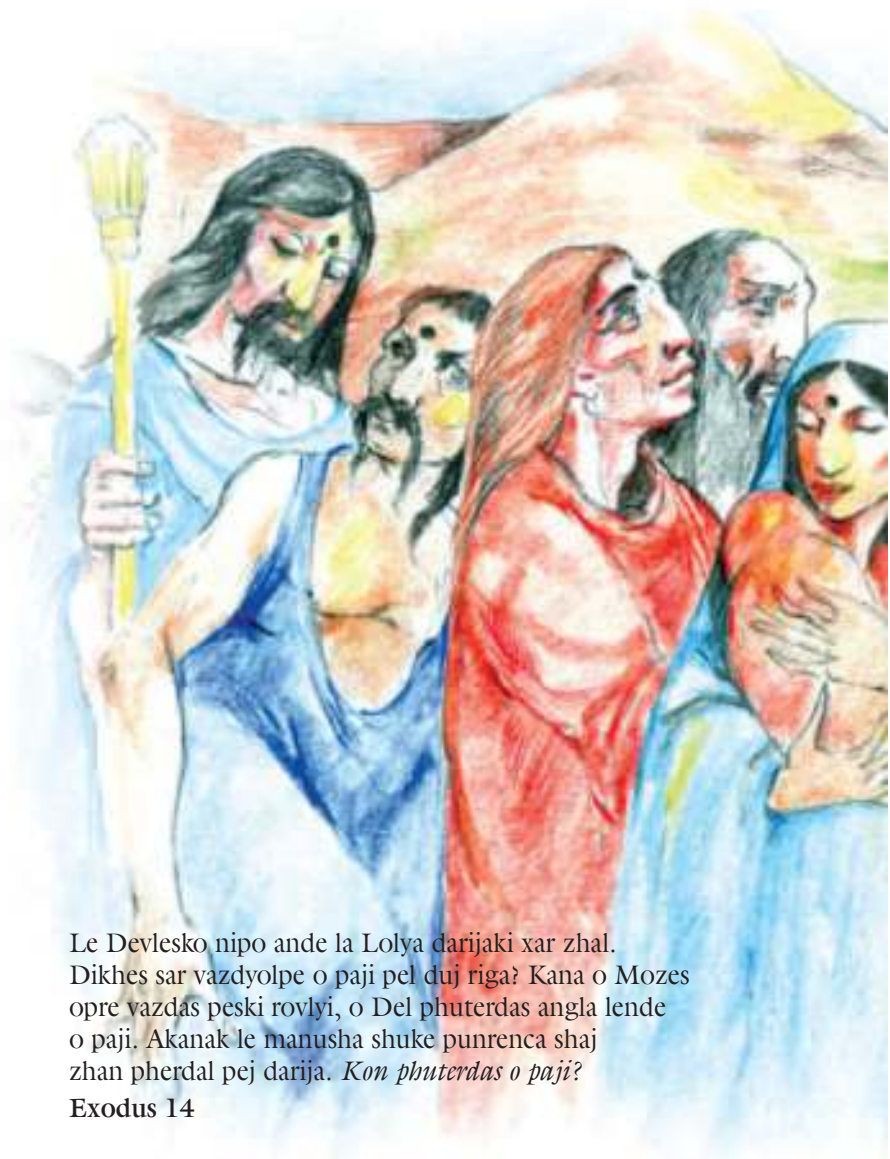
So phendas o Mozes le faraonoske?

Exodus 7-11

O Mozes kodi phendas le Devleske niposke, sakkon te makhel rat opral pe pesko vudar, thaj pasha o vudar. O Del khanyikas na mudarla ande kadal khera, kana dikhla o rat kaj o vudar. Kodi ratyi, kana kadi pecisajlas, patradyake akharen. Majpalal o farajono kodi phendas, le Devlesko nipo shaj zhaltar anda o Edyipto. Le manusha inke kodi ratyi sa geletar.

Sostar si rat opralpo vudar?

Exodus 12

Le Devlesko nipo ande la Lolya darijaki xar zhal.
Dikhes sar vazdyolpe o paji pel duj riga? Kana o Mozes
opre vazdas peski rovlyi, o Del phuterdas angla lende
o paji. Akanak le manusha shuke punrenca shaj
zhan pherdal pej darija. *Kon phuterdas o paji?*
Exodus 14

Kado cino nyepeto manreske pushuka
kidel opre paj phuv. O Del bishadas o manro
anda o cheri, ke o nipo te na bokhajvel. O
Del ande sakko detehara kade xaxavlas peske
nijos. Sikav pe late pej cinyi shej, savi najisil
o manro le Devleske.
Kathar avelas o manro?
Exodus 16

Le Devlesko nipo zurales trushajvelas, ba khanchi pimo nas.
O Del phendas le Mozesoske, peska rovlyasa te malavel po barr.
Kana kadi kerdas, o Del paji shordyardas anda o barr. Atunchi
apal sakkon shaj pilas dosta.

So pecisajlas kana o Mozes po barr maladas peska rovlyasa?

Exodus 17

O Mozes pe le Devleski vorba
shol kan. O Del desh zurales
trubutne krisa phenel le
Mozeseske thaj kodi kamel,
ke lesko nipo andre te
inkrel kadal krisa. O Del
kadal desh krisa pe ekh
barr iskisaravadas opre.
Kadale krisango anav
si le Deshporonkura.
*Sar bushon le Devleske
desh krisa?*

Exodus 20

O, vaj! Dikh so kerel le Devlesko
nipo! Ekh kasavo bisasto variso
kerde, sar te ekh vicelo avlas.
Kadale bisaste varesos rudyin
ande le Devlesko than. Kadi
opre xolyardas le Devles
thaj brigisajlas. Anda
kadi, kris trubulas te
shol pe Pesko nipo.

*So kerde kadal
manusha?*

*Sostar si kadi
nasul?*

Exodus 31-32

Kadi shukar cerha bushol kade ke Svunto cerha, le
Devlesko kher sas. Kathe avnas le manusha, te najisin le
Devleske thaj te rudyinpe karing leste. Le manusha ande
e svunto cerha rudyinas le Devles, kadi sas lengi khangeri.

Kade mezilpe e svunto cerha sar tumari khangeri?

Exodus 35-36

O Mozes pe lungone dromeste ingrel le nipos. Kathar zhanel
o Mozes ke karing trubul te zhan? Opre dikhel thaj ekh shukar
nuvero dikhol, so o Del shutar kothe. O Mozes thaj le manusha
intya zhan, karing o Del ingrel le nuveros. Zhanes pe o nuvero
te sikaves? *Kon mishkil le nuveros?*

Exodus 40

Dikh kadal but drakha, so kadal manusha ingren!
Le manushengo anav si Kaleb thaj Jozhuje. Le drakha pe
kodi phuv barile, savi o Del peske niposke shinadas.
Le manmusha sidyaren khere te sikaven penge amalenge
Ke soske lashe trabi baron pe e Shinadyi phuv.

Kaj barile kadal drakha?

Numbers 13-14

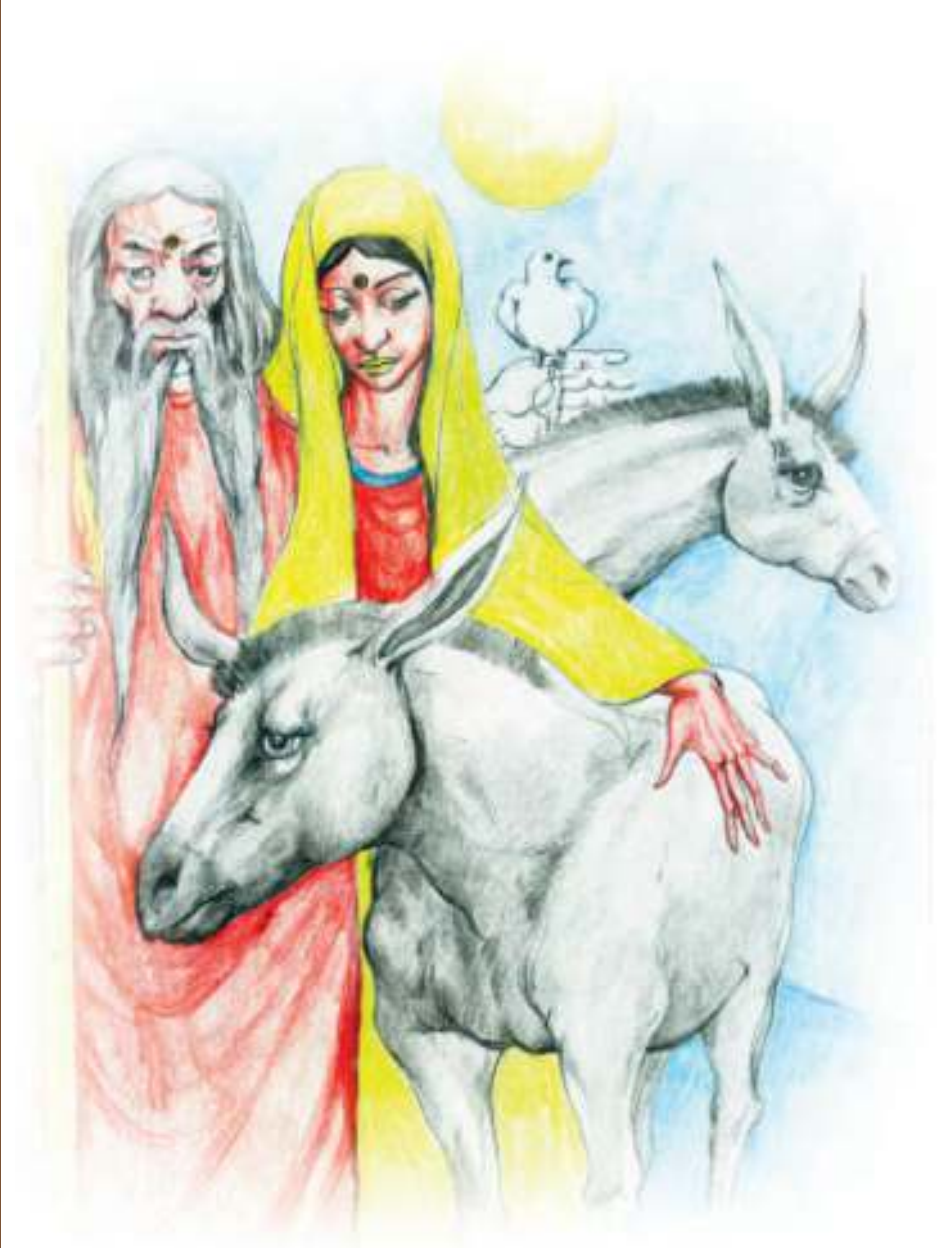
Le Devleske niposke manushen sapa churinde thaj unyi zhene mule. O Del kodi phendas le Mozesoske te kerel variso, so kade mezilpes sar ekh baro sap. Le sapendar churinde manusha opre shaj dikhnas pe le culaposko vurvo pe kodo sap. Pala kadi o Del sastyardas len.
Kon sastyardas le manushen?

Numbers 21

O Del na kamlas ke o Balam te zhal pe kado drom, anda kadi ekhe andyelos bishadas te ashavel leske. Kana o megari dikhlas le andyelos, tordyilas. O Balam shinlas-marlas le megaros ke te zhal majdur. Atunchi дума das o megari! Pala kadi o Balam sama las le andyelos thaj bari losh kerdyilas les, anda kodi, angla o megari tordyilas.

So phendas o megari?

Numbers 22

O Jozhuje sas le Devleske niposko nyevo angluno manush.
O Del phendas leske te burdin tele le Jerikovesko foro.
O Jozhuje thaj le manusha linepen sa krujal pasha le
zhidura, phurdenas penge tutulyi, thaj cipinkernas.
Akanak le zidura sa tele burdisajle, le Devlesko nipo
kade andre shaj gelas. *So pecisajlas le zidonca?*

Joshua 6

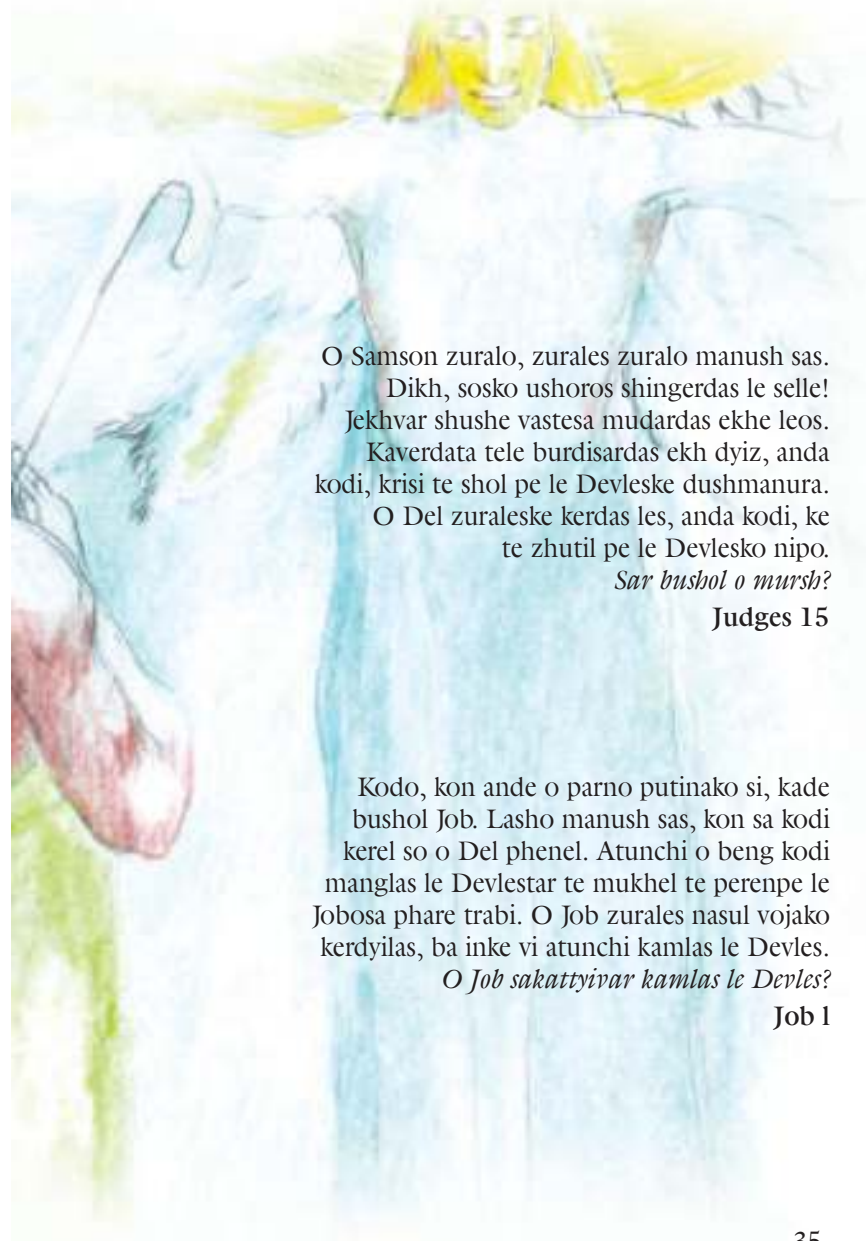

O Gedejon desh miji inkeston kamlas pesa te ingrel, Te shaj
marelpe le Devleske dushmanonca. Ba o Del kodi kamlas, ke
feri unyi zhenen te ingrel pesa. Kodi phendas le Gedejoneske
ke numa kodole trine shelen te ingrel pesa, kon anda penge
vasta pile o paji. O Gedejon daralas kaj numa kasavo cerra
zhenen ingrel pesa, ba o Del kodi phendas, zhutila leske.

Sode inkesten ingerdas pesa o Gedejon?

Judges 7

O Samson zuralo, zurales zuralo manush sas.
Dikh, sosko ushoros shingerdas le selle!
Jekhvar shushe vastesa mudardas ekhe leos.
Kaverdata tele burdisardas ekh dyiz, anda
kodi, krisi te shol pe le Devleske dushmanura.
O Del zuraleske kerdas les, anda kodi, ke
te zhutil pe le Devlesko nipo.
Sar bushol o mursh?

Judges 15

Kodo, kon ande o parno putinako si, kade
bushol Job. Lasho manush sas, kon sa kodi
kerel so o Del phenel. Atunchi o beng kodi
manglas le Devlestar te mukhel te perenpe le
Jobosa phare trabi. O Job zurales nasul vojako
kerdyilas, ba inke vi atunchi kamlas le Devles.
O Job sakattiyar kamlas le Devles?

Job 1

Le vuneti gadengi zhuvlyi si e Najomi. Brigakij,
ke lako rom thaj lake shave mule. E Ruth zhutil
la Najomijake te na brigilpes. Lasa ashel. O Del
kodi kamel ke vi ame te zhutisaras pe kaverende.

So shaj keres ke te shaj zhutis pe varekaste?
Sar bushol kodi zhuvlyi, savi zhutil la Najomijake?

Ruth 1

O Samujel feru cino shavo sas, ba ande e
svunto cerha beshlas, thaj zhutilas le
rashajeske, kon Eli busholas. Jek ratyi ekh
glaslo ashundas, sar kodo glaslo lesko anav
phenlas. Majanglal kodi gindysardas ke o Eli
akharel les, ba le Devlesko glaslo sas. Le
Devles ekh sirma sas so phendas le
Samujeloske. O Samujel kandelas le Devleski
vorba, thaj zhalas sa pala o Del.

Kon delas duma karing o Samujel?

1 Shamuel 2

Kana o Samujel opre barilas, le Devlesko nipo krajes mangelas.
O Del kadalake na loshalas. Zhanlas ke bare problemi kerdyona.
Ba sa kade kerdas ke le Sajules alosardas avri kraj te avel. O Sajul
baro thaj pogano sas. O Samujel kade das duma karing o nipo:
„Katkaj tumaro nyevo kraj. Kanden leski vorba.”

Kon kerdyilas krajeske?

I Shamuel 8

O David ande ekh zurales korkorutno lasho amalipe sas le Devlesa.
Kana inke shavo sas, pe peske dadeske bakra lelas sama. Dikhes
pasha leste leski tutula? Shukar gilya phurde - las pe late, thaj
ramosarlas, ke te shaj phenel le Devleske ke sosko zurales kamel
Les. Anda laske gilya but si tele ramome ande e Bibla. Kadale
gilyange phenas zholtarura. *Son ramosardas o Dávid?*

I Shamuel 16

O lejo kamelas te xal le Davidoske bakran.
Zhanes te sikaves savoj o lejo? Kaj si le bakra?
O Del zuralleske thaj tromarnyikoneske shutas
le Davidos. Le Devleske zhutimosa o David zhanglas
te mudarel le lejos, te na shaj xal leske bakran.

Paguba kerela o lejo mashkar le bakra? Sostar na?

I Shamuel 17

O Golijat peske xanresa thaj peska sulicasa
kamel dosh te kerel ande le Devlesko nipo. O
David peska parityasa barr shinel karing le
Golijatosko shero. O David zhanel ke o Del
zhutila leske, O barr le Golijatos pe lesko
chikat resel, thaj o Golijat kothe mules perel
kethanes. Le Devlesko nipo kade slobodisajlas.

Kon mudardas le Golijatos?

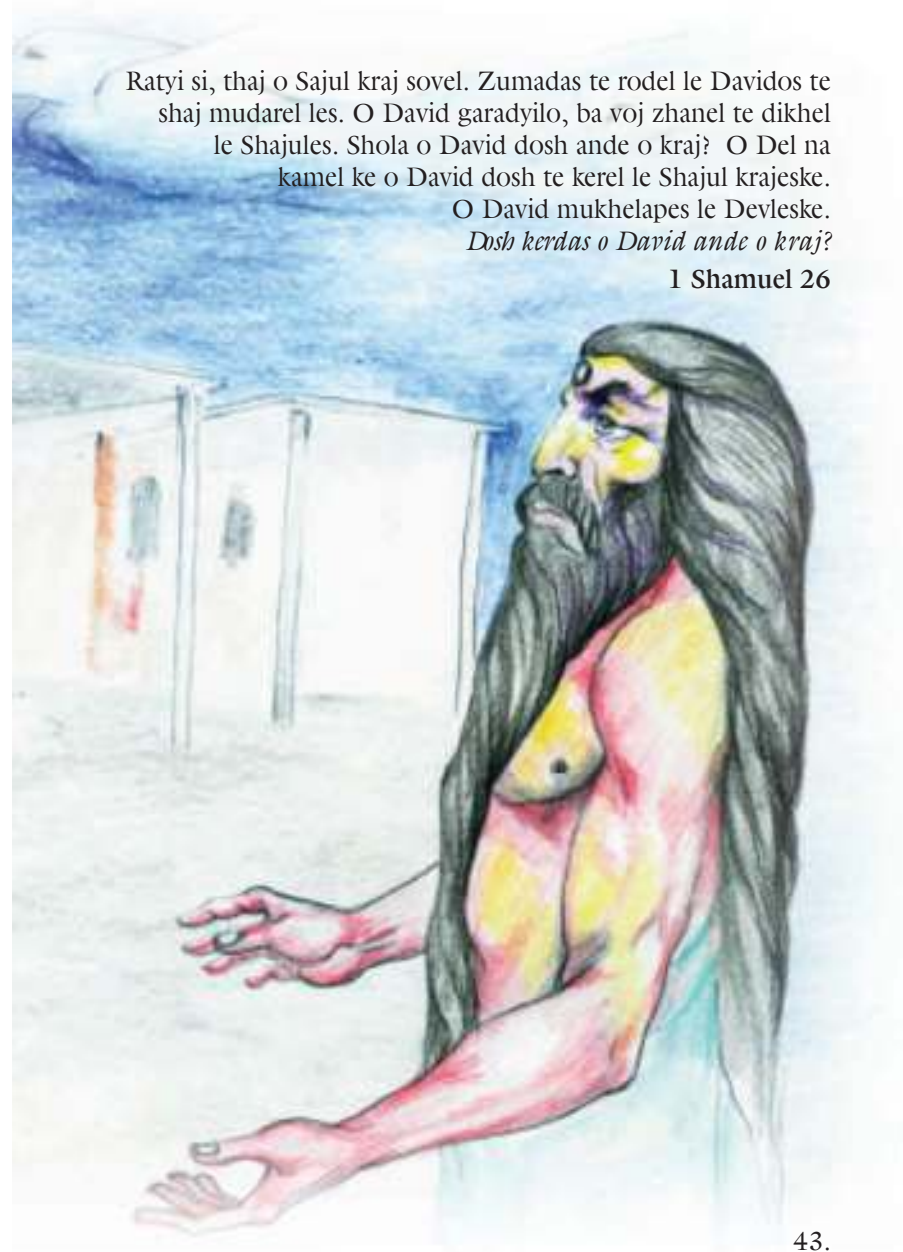
I Shamuel 17

Le Shajul krajës sas ekh shavo, kas Jonathaneske akharnas. O David thaj o Jonathan duj zurales lashe amale sas. Ba o Sajul thajsa kamelas te mudaravavel le Davidos. O Jonathan zhutisardas le Davidoske te shaj garadyol angla o kraj. O Jonathan zhanglas ke trubul te kandel le Devleski vorba, thaj anda kadi si te zhutil le Davidoske, inke vi mostar peske dadesa. Vi amenge sakattiyivar trubul te xutyilas le Devleski vorba.

Kon sas le Davidosko amal?

1 Shamuël 20

Ratyi si, thaj o Sajul kraj sovel. Zumadas te rodel le Davidos te shaj mudarel les. O David garadyilo, ba voj zhanel te dikhel le Shajules. Shola o David dosh ande o kraj? O Del na kamel ke o David dosh te kerel le Shajul krajëske. O David mukhelapes le Devleske.
Dosh kerđas o David ande o kraj?

1 Shamuël 26

O Shamujel aba phurilas, ba inke
vi akanak sklugil le Devleske. O Del
kodi phendas leske te shorel uloj pe le
Davidosko shero. Kadalasa sikadas o
Del sakoneske ke le niposko dujto kraj
o David avla. O Del zhtila le Davidoske,
lasho kraj te shaj avel anda leste.

Kon avla le Devleske niposko nyevo kraj?

1 Shamuel 16

Akanak o David si le Izraelosko kraj. So pala lesko dumo
ashel bari somnakunyi lada, kade bushol ke colaxlada. Ando
Jeruzhalemo ingrel e lada. Andej losh o David xuttykerel.

Kamel le Devles, thaj vi les kamel o Del. O Del vi
tut kamel. Kadalake zurales trubul te loshas.

Sostar si kasavi lashi voja le David krajes?

2 Shamuel 16

Kadi shukar zhuvlyi e Betshabe silyi.
O kraj o David vareso zurales baro nasul
kerdas. Mudardas la Betshabejake romes.
Kade romnyake shaj las la zhuvlya. Kana
kadi kerdas o David maj but trabi rumusardas,
thaj na inkerdas andre le Devleske majbare
krisa. Anda kadi o Del zurales xolyajlas pe o
David, thaj krisi shutas pe leste.
Sostar xolyajlas o Del pe o David?

2 Shamuël 12

Kado le David krajesko shavoj. Kade bushol
ke Absholon. Le krajeske inkeste nashavnas
les, ke chi kandelas le krajesko muj. O
Absholon tela ekh kopachi zhalas pherdal pe
peske megaresko dumo. Leske bal andre
kecosajle ande le kashteske krangi, ba o
megari majdur gelas, voj pale kothe ashilo
po kopachi opre kecome. Kade, kothe arakhle
les le krajeske inkeste opre kecome.
So pelaspje le Absholoneske balenca?

2 Shamuël 18

Le Davides si ekh kaver shavo kon kade bushol, Salamon. Le Devlesko skluga, o Nathan pe lesko shero shol pesko vast, anda kodi, ke voj te avel pala o David o kraj. O Shalamon pe kodi manglas le Devles te shol les godyavere krajeske. O Del peski losh arakhlas ande o Shalamon thaj but-bari godyi das les.

So manglas o Shalamon kathar o Del?

1 Kraja 1

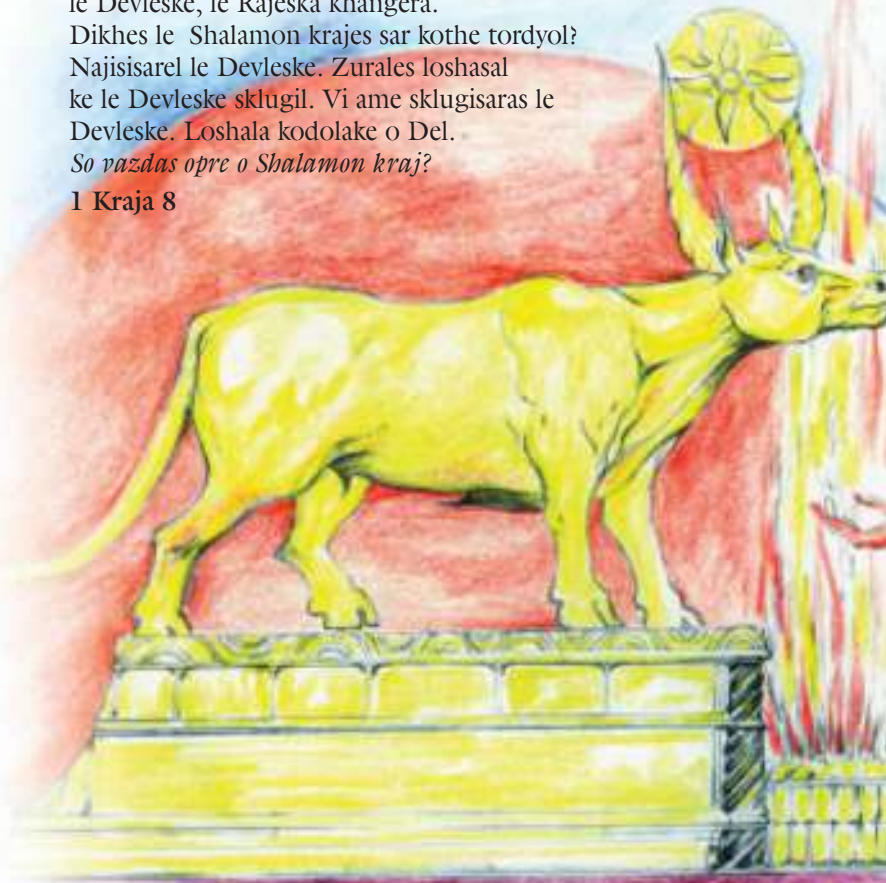
Kadal duj zhuvlya anda o cino shavoro marenpe jakhavresa. Sakko kodi phenel, lakoj o shavoro. Le Devleske zhutimosa o Shalamon zhanglas ke kon si le shavoreski chachi dej thaj anda kadi palpale das lake le shavores. Atunchi sakkon najisisardas le Devleske, kaj kasave godyaver krajes das len.

Anda soste xanaspe le zhuvlya?

1 Kraja 3

O kraj, o Shalamon ekh bari khangeri kerdas
le Devleske, le Rajeska khangera.
Dikhes le Shalamon krajes sar kothe tordyol?
Najjisarel le Devleske. Zurales lohasal
ke le Devleske sklugil. Vi ame sklugisaras le
Devleske. Loshala kodolake o Del.
So vazdas opre o Shalamon kraj?

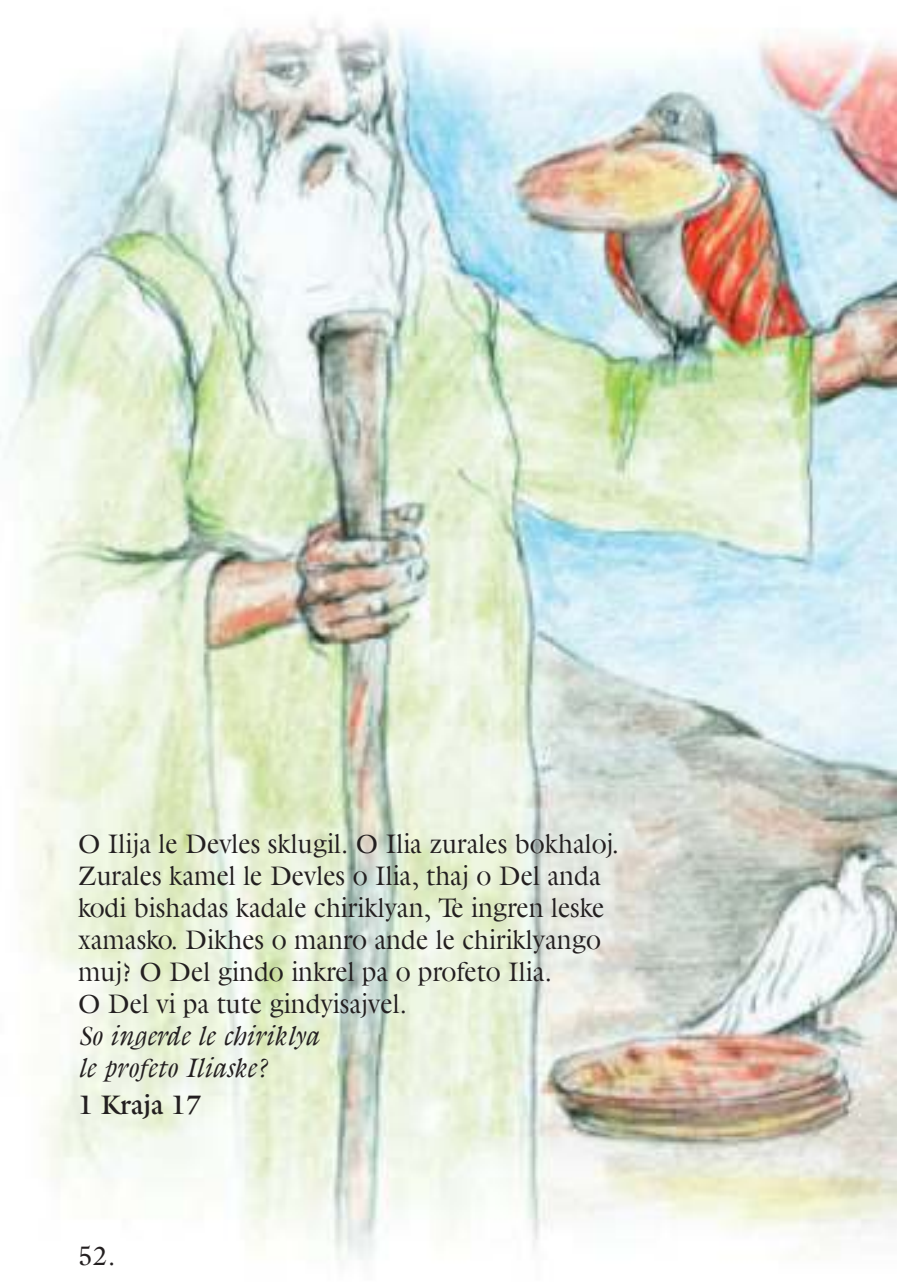
1 Kraja 8

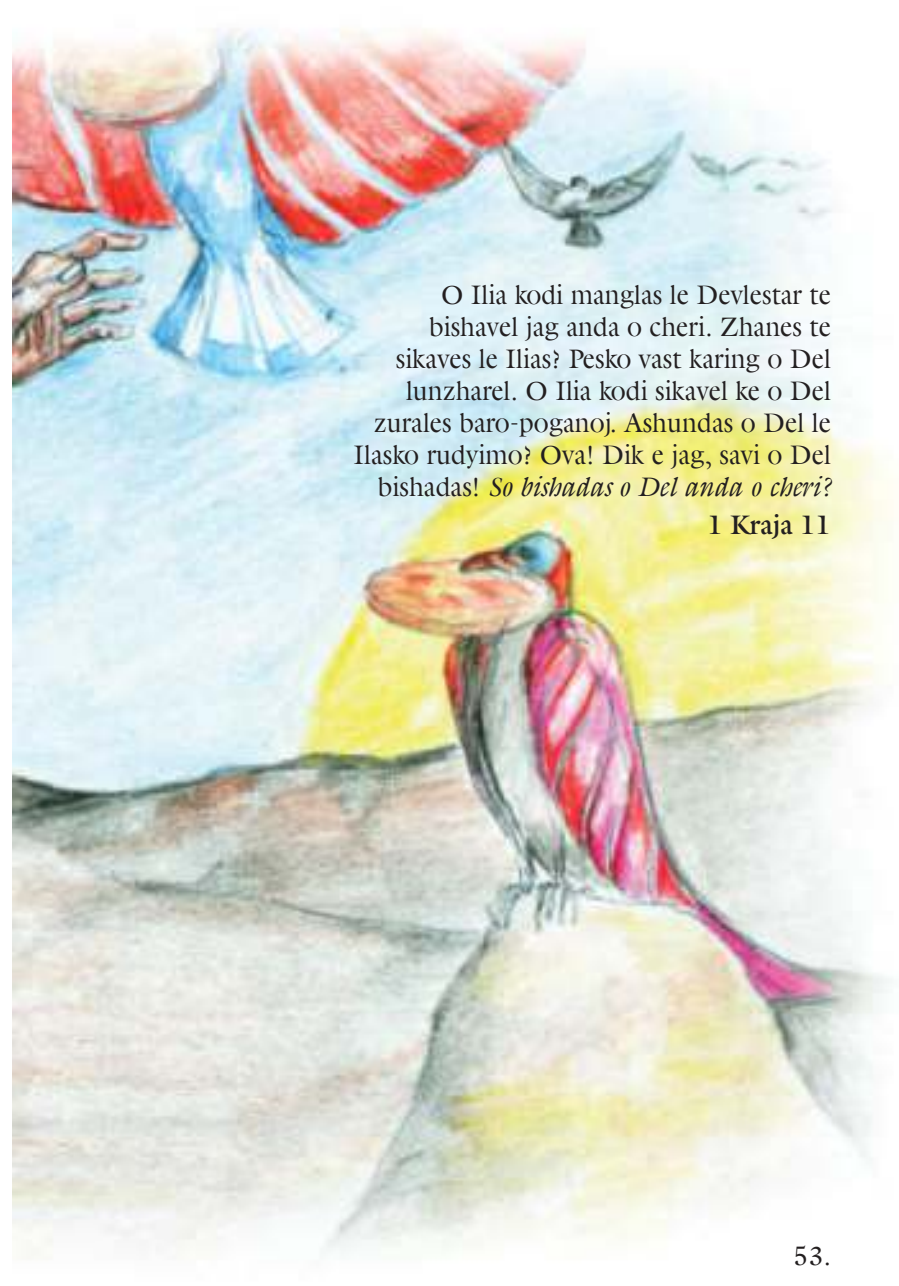
O kraj o Shalamon na kandelas e jekh majbari krisi le Devleski.
Zhanes ke so kerel nasules? Karing anda somnakajeste kerde
Pedura rudylpes. Zhanas ke feri karing o Del avlas slobodo te
rudylpes. O Del xolyajvel pe leste, thaj but bare bezexa
anela pe lesko shero. *So kerdas nasules o Shalamon?*

1 Kraja 11

O Ilija le Devles sklugil. O Ilia zurales bokhaloj.
Zurales kamel le Devles o Ilia, thaj o Del anda
kodi bishadas kadale chiriklyan, Të ingren leske
xamasko. Dikhes o manro ande le chiriklyango
muj? O Del gindo inkrel pa o profeto Ilia.
O Del vi pa tute gindysisajvel.
*So ingerde le chiriklya
le profeto Iliaske?*
1 Kraja 17

O Ilia kodi manglas le Devlestar te
bishavel jag anda o cheri. Zhanes te
sikaves le Ilias? Pesko vast karing o Del
lunzharel. O Ilia kodi sikavel ke o Del
zurales baro-poganoj. Ashundas o Del le
Ilasko rudymio? Ova! Dik e jag, savi o Del
bishadas! *So bishadas o Del anda o cheri?*

1 Kraja 11

So pecilpes pe kado kipo? O Del ekh anda jagate kerdo marimasko vurdon, thaj jagake grasten bishadas anda kodi, ke te ingren opre le Ilias ando cheri. Khonyik chi maj dikhlas les pala kadi. Pasha o Del silo ande o cheri. Pala kadi o Elize kerdyol o nyeve profeto. *Anda soste si le grasta? Kaj ingerdas o Del le Ilias?*
2 Kraja 2

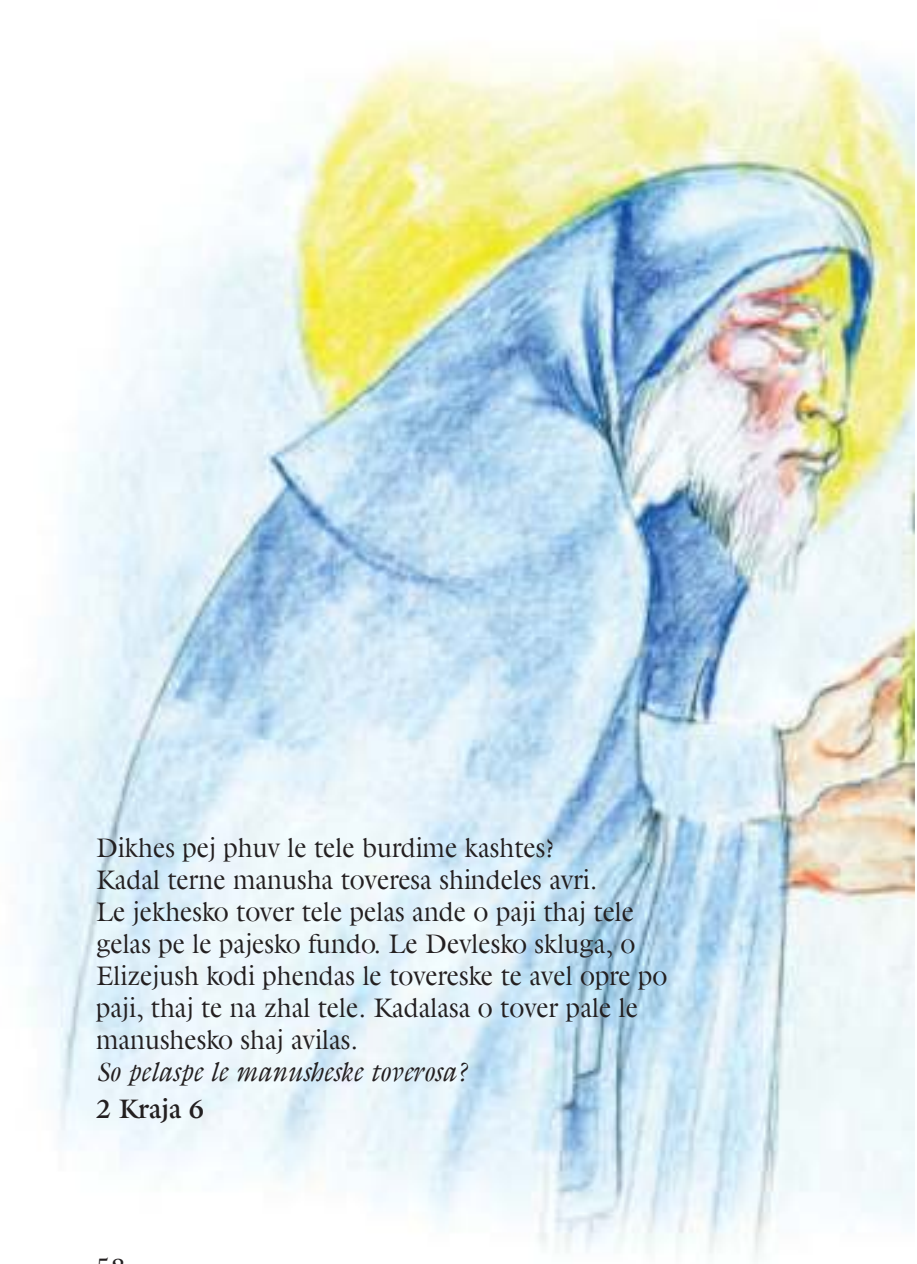
Kadala romnyako xaben feri ekh cera uloj sas ande ekh khoro. Le Devlesko nyevo skluga, o Elizejush kodi phendas lake te shorel pherdal pesko uloj ande majbut khore. Shorlas thaj shorlas, ba lako khoro chisar na kamlas te shushol avri! Akanak aba shaj bikinlas peske ulojesa pherde khore, thaj anda le love zhanlas te kinel peske xamasko. *Sar zhtisardas o Elizejush pe e romnyi?*
2 Kraja 4

Kadi romnyi le Elizejuseski amaliyicaj.
Jekhvar, ekh dyes nasvalyisajlas o shavoro
thaj mulas. E romnyi devorta nashlyi kaj
o Elizejush, thaj manglasles te zhutil.
O Elizeush laspe te rudyil, Thaj o shavoro
palpale zhuvindyisajlo! Leski dej thaj lesko
dad zurales baxtale sasle, bari losh Maladasle.
O Del sogodi zhanel te kerel!
So pecisajlaspe le cine shavoresa?
2 Kraja 4

O mursh, kon ande le marimasko vurdon silo,
nasvalo. E shejori kodi phenel leske ke le
Devlesko skluga, o Elizejush zhanel te zhutil
pe leste. O Naaman pe le marimasko vurdon
kaj o Elizejush tradel. Kana o Elizejush
rudysardas, o Del sastyardas le Naamos.
So phendas e shejori le Naamoske?
2 Kraja 5

Dikhes pej phuv le tele burdime kashtes?
Kadal terne manusha toveresa shindeles avri.
Le jekhesko tover tele pelas ande o paji thaj tele
gelas pe le pajesko fundo. Le Devlesko skluga, o
Elizejush kodi phendas le tovereske te avel opre po
paji, thaj te na zhal tele. Kadalasa o tover pale le
manushesko shaj avilas.

So pelaspe le manusheske toverosa?

2 Kraja 6

Kadal manusha
baxtale-loshasajle.
Gilyaben, phurdkeren,
dubalisaren, sar zhan
ande e khangeri. Kodi
phenen le Devleske,
„Najisisarar kaj zhutisardan
pe amende.” Vi ame shaj
najisisarar le Devleske. Tele
shaj bandyarar amaro shero,
andre shaj phandavar amare
jakha thaj kodi shaj phenas,
„Najisij, Devla.”

*So phenen kadal manusha
le Devleske?*

2 Kronikengi ginadyi 20

Kana o Joash princo cino shavoro sas, leski
nashulmami kamlas te mudarel les! Lesko kak
thaj leski lala garade les, zhi pune efa
bershengo na barilas.

Akanak voj si o kraj! Le inkeste ingren leska
mamija, te nashtig kerel leske maj but dosh.
O Joash kamel le Devles thaj lasho kraj siló.
Sode bershengoj o Joash?

2 Kraja 11

Kadal manusha pengi khangeri lasharen opre.
O kraj o Joash zhanel ke kadi butyi lashij.
Le manusha kasavo kher kamen penge te
keren, kaj savore zhene kethanes shaj najisisaren
le Devleske anda kodol but lashimata,
save Voj kerel lenca.

So kamesas te najisisares le Devleske?

2 Kraja 12

O Jonash
na kandelas
muj le svuntone
Devleske. Kamlas
te nasheltar ande
ekh pajeski balaji,
ba o svunto Del
bari balval mukhlas
pe leste. O Jonash
anda e balaji ande o paji
pelas. O baro masho buka
dasles, thaj pala trin dyesa
avri shanglasles po kishaj.
Pala kadi aba o Jonas
kandelas le Devlesko muj.
So pelaspe le Jonashesa?
Jonash 1-2

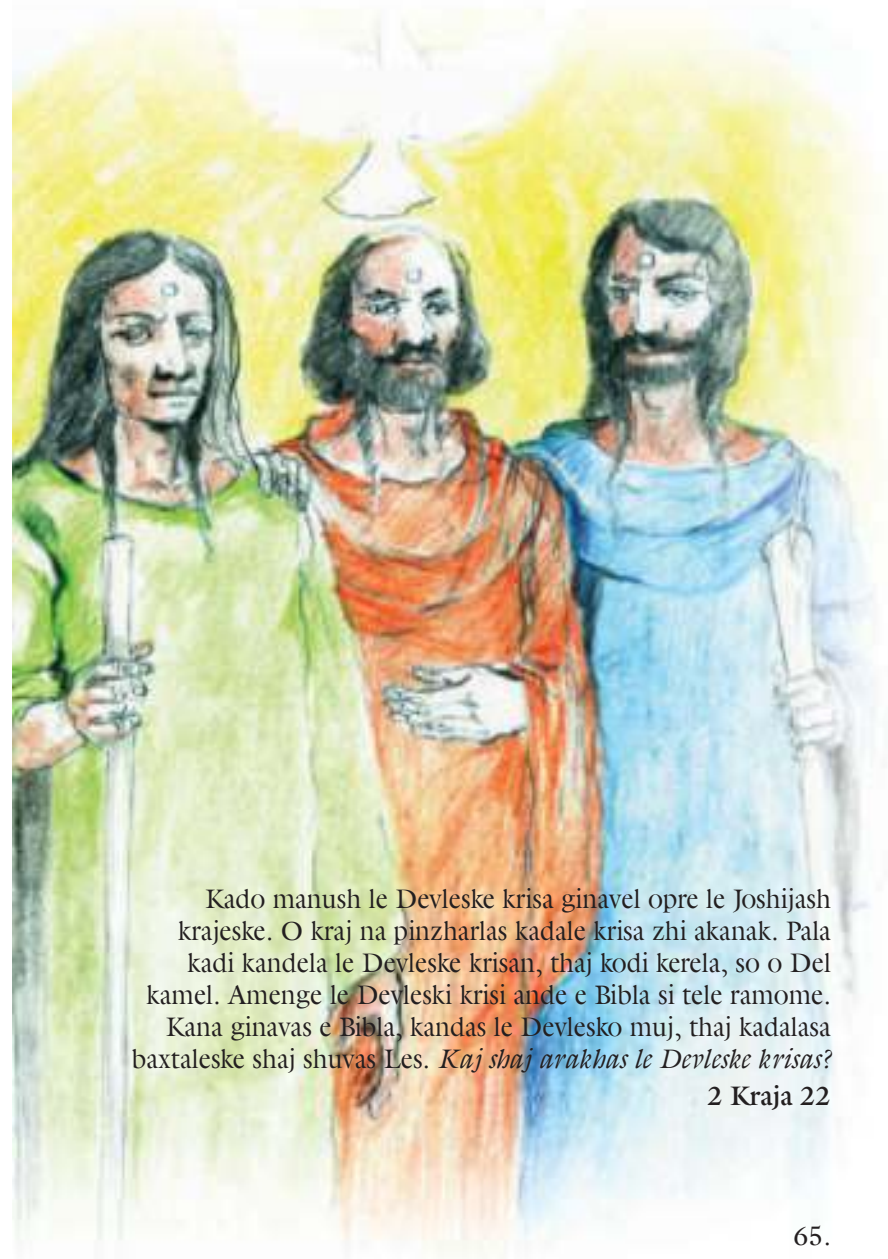
O Ahaz kraj nasul kraj si. Kodi
phenel le manushenge te karfaren
andre la khangerako vudar. Na
kamel ke vi varikon andre te zhal
thaj te rudyilpes karing o svunto
Del. O svunto Del krisi shola pe
leste anda kadi butyi. Tu loshas
kodolake kaj tumara khangerako
vudar khonyik na karfarsardas andre?
So perelpes la khangerake vudaresa?

2 Kronikengi ginadyi 28

Le Devleske niposke but kraja xoxamne kipon rudyinas. Kodi sittyarnas le Devleske niposke, ke karing le xoxamne kipura te rudyinpe. Le xoxamne kipon mangenas te baron barvalyipe ande lenge bara. Le xoxamne kiponge najisinas kaj delas o brishind. Kadi dilyivanyi butyi sas. Akanak le Ezekijash krajeske manusha tele burdin le xoxamne kipon, thaj feri karing o svunto Del rudyinapen pala kadi. *So phagren kethanes le manusha?*

2 Kraja 18

Kado manush le Devleske krisa ginavel opre le Joshijash krajeske. O kraj na pinzharlas kadale krisa zhi akanak. Pala kadi kandela le Devleske krisan, thaj kodi kerela, so o Del kamel. Amenge le Devleski krisi ande e Bibla si tele ramome. Kana ginavas e Bibla, kandas le Devlesko muj, thaj kadalasa baxtaleske shaj shuvas Les. *Kaj shaj arakhas le Devleske krisas?*

2 Kraja 22

O Jeremijash jek sas mashkar kodol, kon le
Devles skluginas. Avri phendas le
manushenge kodi, ke o Del pe soste mangel
len. Unyi zhene na kamnas te kanden lesko
muj, anda kadi ande ekh bari gropa shude
les. O Jeremiashtromako zhenosas. Kana avri
line les anda e gropa, vi atunchi kodi phenlas
ke so kamel o Del le manushendar.

Sar bushol kado manush?

Jeremiashtromako zhenosas

O Danijel thaj leske trin amale le krajesa vorbin.
O kraj opre phabardas le Jeruzhalemosko foro,
le shtare amalenge khera. Ba o kraj kamel le
Danijelos thaj leske amalen. Pe kodi mangel len
te zhutin leske o them te lasharen.

*Pe soste mangel o kraj le Danijelos
thaj leske amalen?*

Danijel 1

O Jeruzhalemo, o shukar foro phabol. Le
Devleske niposke dushmanura opre
phabardeles. Sostar mukhlas lenge kadi o Del?
Anda kodi, ke le foroske manusha na karing o
Del, karing kerdine kiponde rudyinaspe.

So perelpe le shukare forosa?

Jeremiash 39

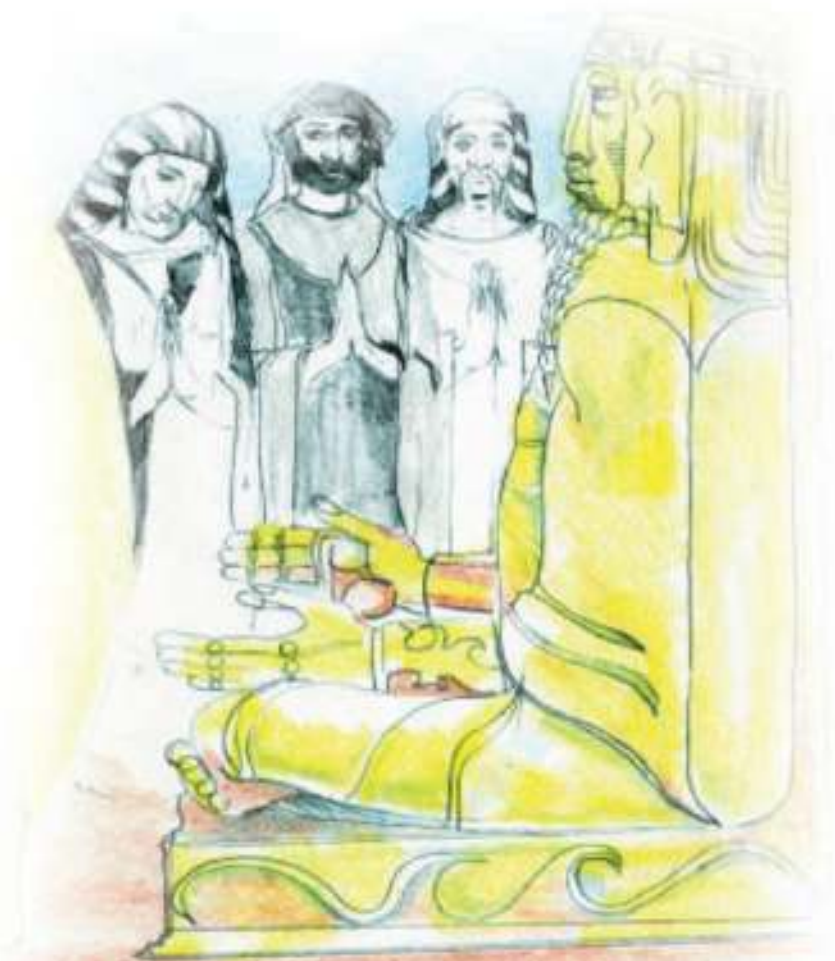
O kraj baro sobro keravadas pa peste,
thaj kodi phendas le manushenge
te rudyinpe karing o sobro.

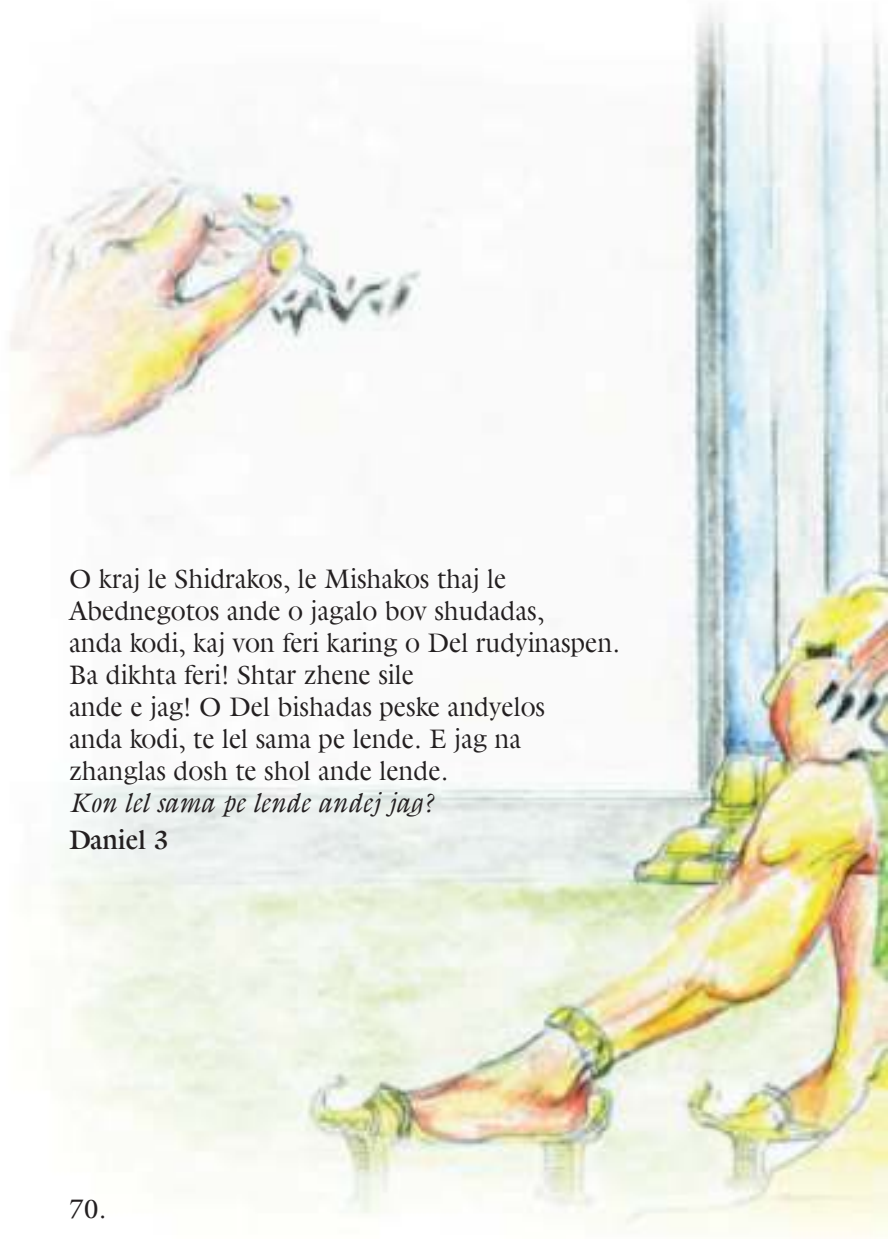
Ba o Shidrak thaj o Abednego na rudyinpe karing
o sobro, von feri karing o Del rudyinpe.

O kraj zurales xolyarnyikoj pe lende thaj kodi
phenel, krisi shola pe lende. Ba dikhta numa
vi pe o kaver kipo so pecilsajlaspe!

Sostar ashen kadal manusha?

Daniel 3

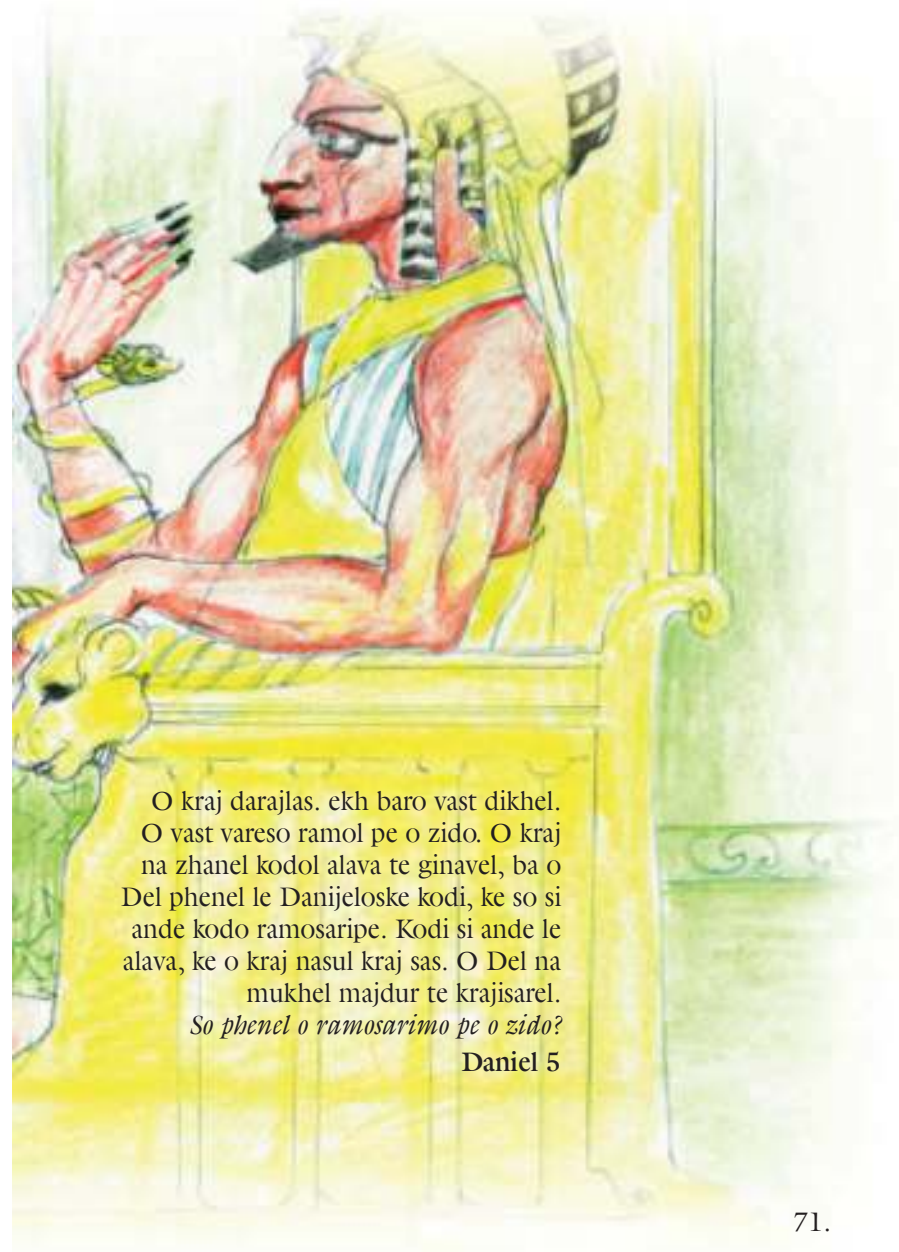

O kraj le Shidrakos, le Mishakos thaj le
Abednegotos ande o jagalo bov shudadas,
anda kodi, kaj von feri karing o Del rudyinaspen.
Ba dikhta feri! Shtar zhene sile
ande e jag! O Del bishadas peske andyelos
anda kodi, te lel sama pe lende. E jag na
zhanglas dosh te shol ande lende.

Kon lel sama pe lende andej jag?

Daniel 3

O kraj darajlas. ekh baro vast dikhel.
O vast vareso ramol pe o zido. O kraj
na zhanel kodol alava te ginavel, ba o
Del phenel le Danijeloske kodi, ke so si
ande kodo ramosaripe. Kodi si ande le
alava, ke o kraj nasul kraj sas. O Del na
mukhel majdur te krajisarel.

So phenel o ramosarimo pe o zido?

Daniel 5

O Danijel feri karing o Del rudyilaspes, Karing
o kraj nichu, na rudyilaspes. Le krajeske sklugi
kodolasa shon kris pe o Danijel, ke mashkar
bokhale leo-ra shude les. Kodi gindyinas ke le
leora xana le Danijelos. Ba o Del ekhe
andyelos bishadas anda kodi,
te lel sama pe o Danijel.
Le leora na azban le Danijelos.
So pelaspe le Danijelosa?

Daniel 6

Kadi shukar zhuvlyi e Ester krajaskinya si.
Kamel le Devles, tha j skumpoj karing le
Devlesko nipo. Tromalyi silyi. Kodi phenel le
Krajeske, te zhutil le Devleske niposke. O kraj
kandella, thaj Kodi kerela, pe soste e Ester
krajaskinya manglas les.

Sar bushol e krajaskinya?

Ester 5

E khangeri, savi o Shalomon vazdadas, tele burdisarde. Akanak le manusha ekh kaver, shukar nyevi khangeri vazdade. Kadi aba lengij. Sakon andre shaj zhal ande late thaj shaj rudyilpes. Le Devleske zurales mishto perel kaj kasavo lashoj lesko nipo. Kodi kamel, ke ande e khangeri te phiras thaj te rudyisaras amen.

Sar bushol kado shukar baro kher?

Ezraó

O Gabrijel andyelo phenel variso shukar la Marijake. Kodi phenel lake ke voj avla le Devleske shaveski dej. E Marija zurales lasharnyikoj, baxtalyij kaj voj avla le Parudareski dej. Le shavores Jezusheske akharela.

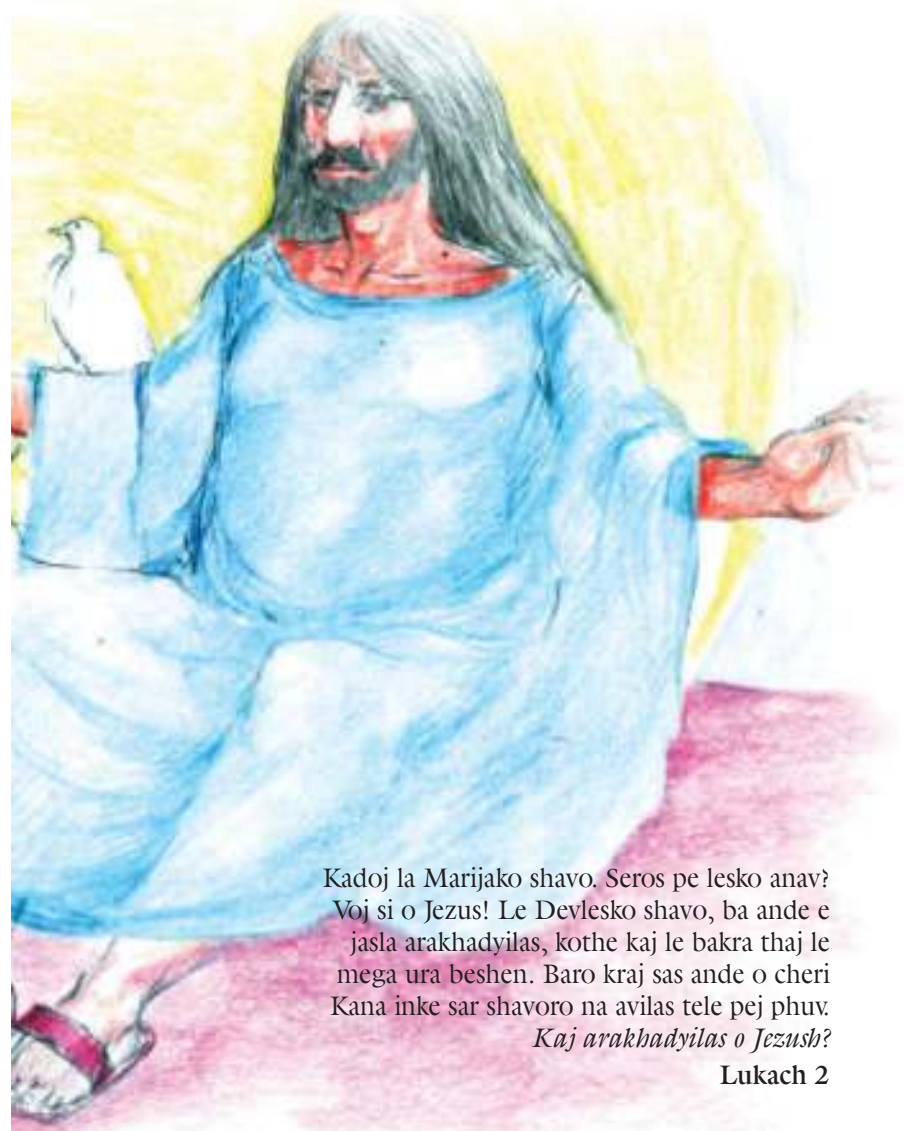
So phenel o andyelo la Marijake?

Lukach I

O Zakariash thaj e Erzhebet zurales loshan penge cine shaveske. Ekh andyelo phendas le Zakariasheske ke shavo arakhadyola les, thaj Janosheske te akharelles. Kana o Janos opre barilas, phendas le manushenge ke avel o Jezush. Vi tu shaj vorbis tye amalenge pa o Jezush. *So si le cine shavesko anav?*

Lukach 1

Kadoj la Marijako shavo. Seros pe lesko anav? Voj si o Jezus! Le Devlesko shavo, ba ande e jasla arakhadyilas, kothe kaj le bakra thaj le mega ura beshen. Baro kraj sas ande o cheri Kana inke sar shavoro na avilas tele pej phuv.

Kaj arakhadyilas o Jezush?

Lukach 2

Le bakrara ande o foro nashle
te roden le cine shavores. Ande
ekh jasla arakhleles, kade, sar
so o andyelo phendas. E Maria
chichisarel le shavores. O Jezus
tumna kasavo sas sar sako kaver
shavoro, ba le bakrara zhanna ke voj
si le Devlesko shavo. O andyelo phendas
lenge ke voj si o parudari.

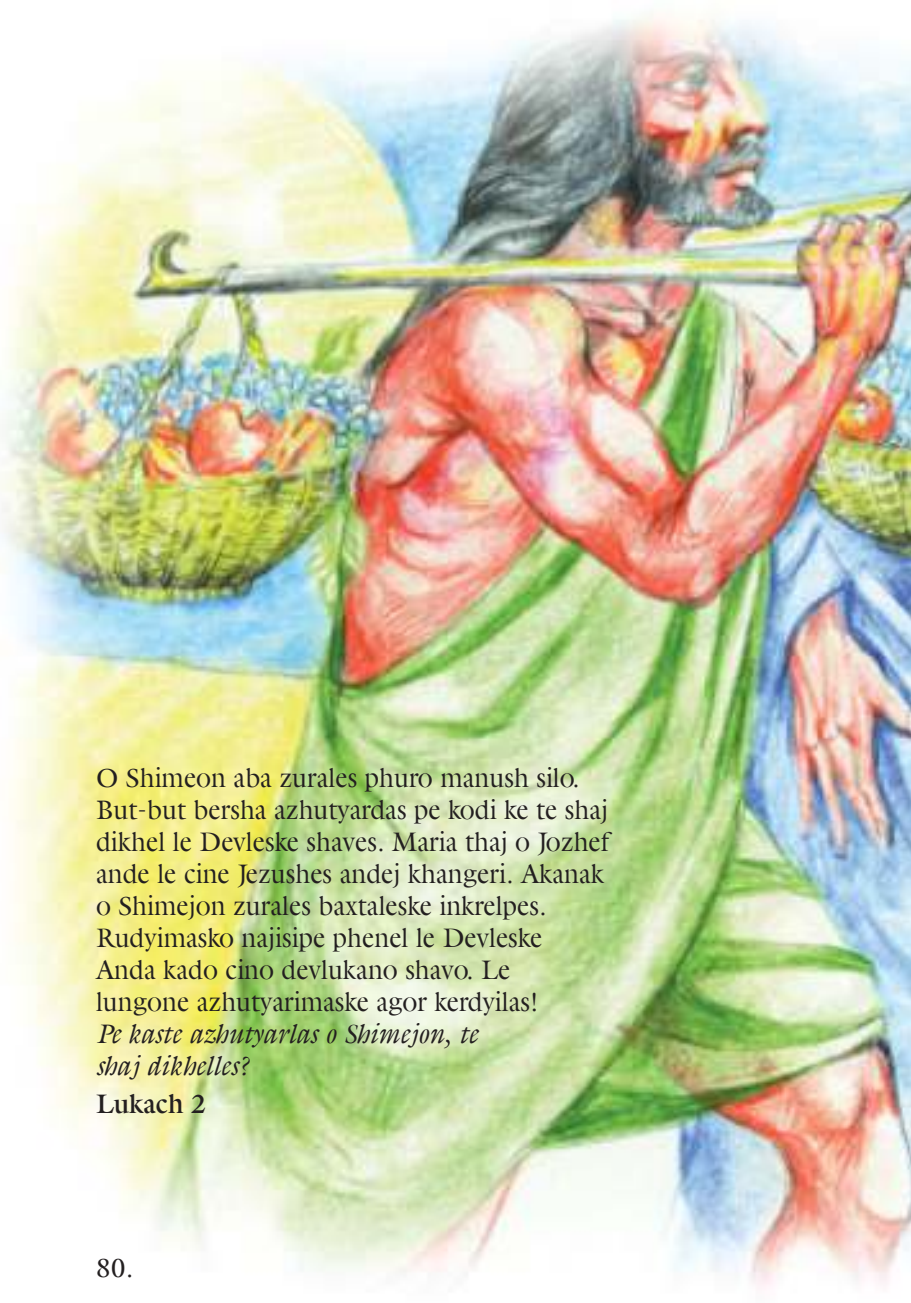
Kaj arakhle le bakrara le Jezushes?

Lukach 2

Kadal bakrara slobodos avral losharnas
pe engi turma. Jokharsa ekhe andyelos
dikhle. O andyelo phendas lenge ke
arakhadyilas o Jezush ande o foro
Betlehem, pel forosko agor Ande
ekh jasla. Atunchi vi majbut kavera
andyelura avile. Asharen le Devles
kaj o Jézus tele avilas te paruvel amen.

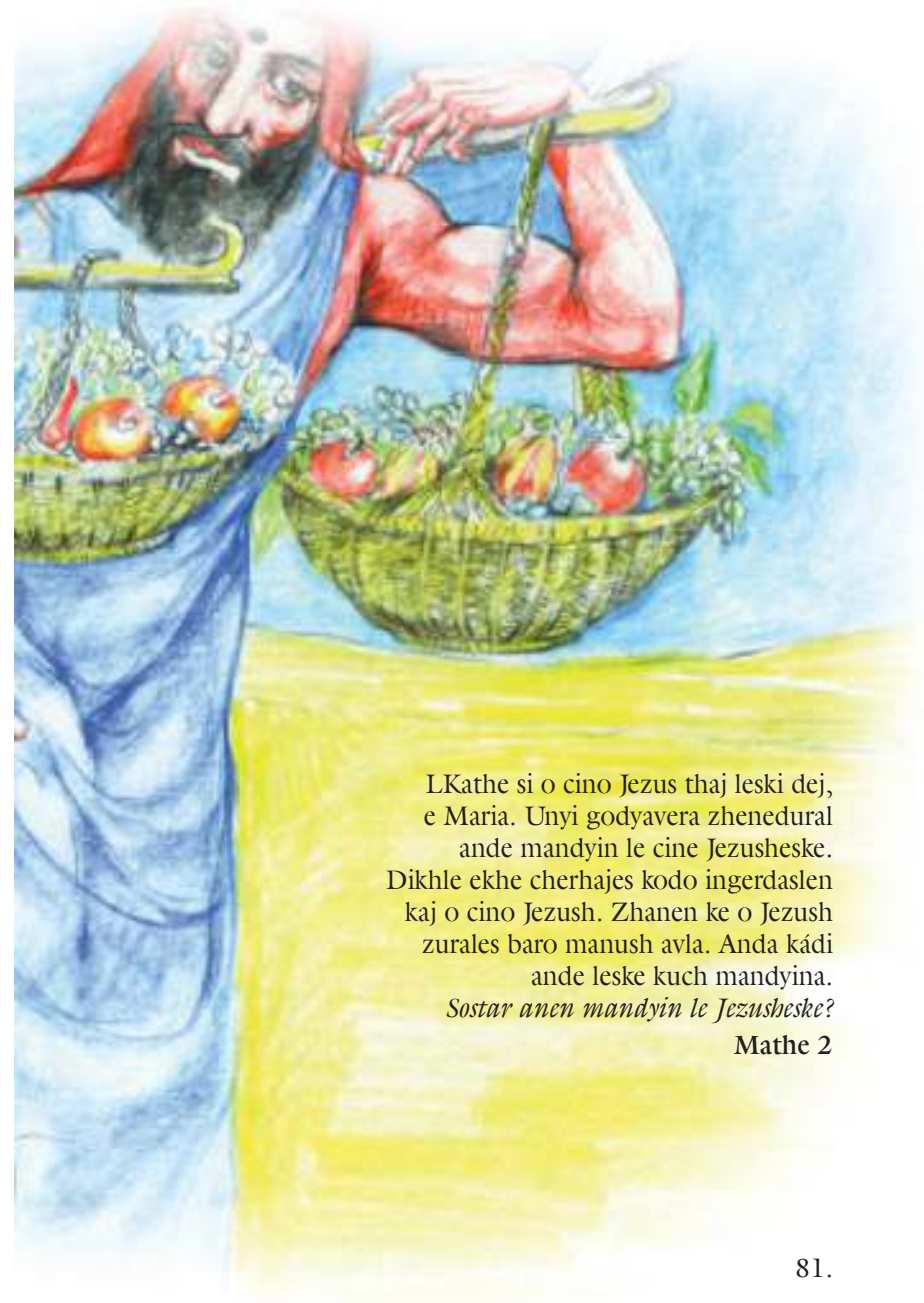
So phendas o andyelo le bakrarenge?

Lukach 2

O Shimeon aba zurales phuro manush silo.
But-but bersha azhutyardas pe kodi ke te shaj
dikhel le Devleske shaves. Maria thaj o Jozhef
ande le cine Jezushes andej khangeri. Akanak
o Shimejon zurales baxtaleske inkrelpes.
Rudyimasko najisipe phenel le Devleske
Anda kado cino devlukano shavo. Le
lungone azhutyarimaske agor kerdyilas!
*Pe kaste azhutyarlas o Shimejon, te
shaj dikbelles?*

Lukach 2

LKathe si o cino Jezus thaj leski dej,
e Maria. Unyi godyavera zhenedural
ande mandyin le cine Jezusheske.
Dikhle ekhe cherhajes kodo ingerdaslen
kaj o cino Jezush. Zhanen ke o Jezush
zurales baro manush avla. Anda kadi
ande leske kuch mandyina.

Sostar anen mandyin le Jezusheske?

Mathe 2

O Jozhef pe lungone dromeste ingrel la Marija thaj le
cine Jezushes. Angla le manusha nashentar, kon le cine
Jezushes kamen te mudaren. Ande o Edyipto nashen.
O Del sama lel pe o Jezush kana kodi phenel le
Jozhefoske, dur te ingrel le Jezushes kothar.
Sostar zhanpe lungone dromeste?

Mathe 2

O Jezush peske nyepetosa khere avel. Aba
akanak majbaro siló. Le Devlesko shavoj,
ba vi la Mariakoj. Shukares kandel sarso
e Maria thaj o Jozhef sittyaren les.
Kamen le Jezushes thaj vi voj
kamel len, kandel lengo muj.
Kon sas le Jezusheski dej?

Lukach 2

O Jezush aba barilas, aba baro shavoj.
Deshuduje bershengoj. Andej khangeri
le Devleske niposke anglune zhenenca
vorbil. Kothe dikhel so kó dol phenen,
thaj vi pushimata shol opre lenge.

Le manusha chudinpe kaj o
Jezush kasavo mishto zhanel
te del дума pe lenge pushipe.

*Sostar chudinpe kade le
manusha?*

Lukach 2

Pe kaste o chikutno zubuno si, kodo o
Nikodemus si. Kodi pushel kathar o Jezush ke
sar shaj zhan opre ande o cheri. O Jezush kodi
phenel lesko ke kon ande le Devlesko shavo patyan,
kodol sa opre zhana ande o cheri. Zhanes le Dev-
leske shavesko anav? Lesko anav Jezush si.

Sopushel o mursb kathar o Jezush?

Jankó 3

O Jezush aba opre barilas. Lesko dophralengo shavo, o Janko boladas kodole manushen, kon kamnas le Devles.

O Janko akanak boladas le Jezushes ando paji.

O Svunto Duho ande gulumboski mesura mukhlyol tele anda o cheri.

Anda o Cheri le Devlesko glaso ashundyolas, “o Jezush muro skumpo shavo silo”.

So phendas le cheresko glaso?

Lukach 3

O Jezush peske amalenca vorbil. Von si leske sittyarde.

Unyi zhene mashkar lende masharaj, ba o Jezush kodi phenel lenge te zhan lesa. Phenena maj le manushenge kodi, ke o Del kamel len. Vi tu shaj vorbis le manushenge pa o Jezush, thaj pa kodi ke kames Les.

Kon si kodol amal, kon zbutin le Jezushes?

Jankó 1

Kadi romnyi anda kodi avilas,
paji te ingrel paj xajing. O Jezush
kodi phendas lake ke voj zhanel te della
variso, so maj lashoj kathar o paji. Baxtalo trajo
le Devlesa. zhuvlyi patyajlas le Jezusheske, thaj gelyitar
te phenel Peske amalkinyange. Kodol avile leste, thaj line
vi von te patyan le Jezusheske.

So shaj das o Jezus la romnyake?

Jankó 4

Kadal manusha sorro ratyi
mashen xutyelnas. Ba chisar na
zhannas te xutyelen mashen. Atunchi
avilas o Jezush thaj phendas lenge. Tè zumavenpe
inke jekhvar, thaj voj pale andre tradas le mashen ande
lengo sako. Akanak sa le manushegej kadal but mashe.
O Jezush zurales baro-poganoj, sogodi zhanel te kerel.

So kerdas o Jezush le mashenca?

Lukach 5

O Jezush pa o Del vorbil le manushenge. Kodi phenel ke anda le devleski voja, lashe trubul te avas karing sakoneste.

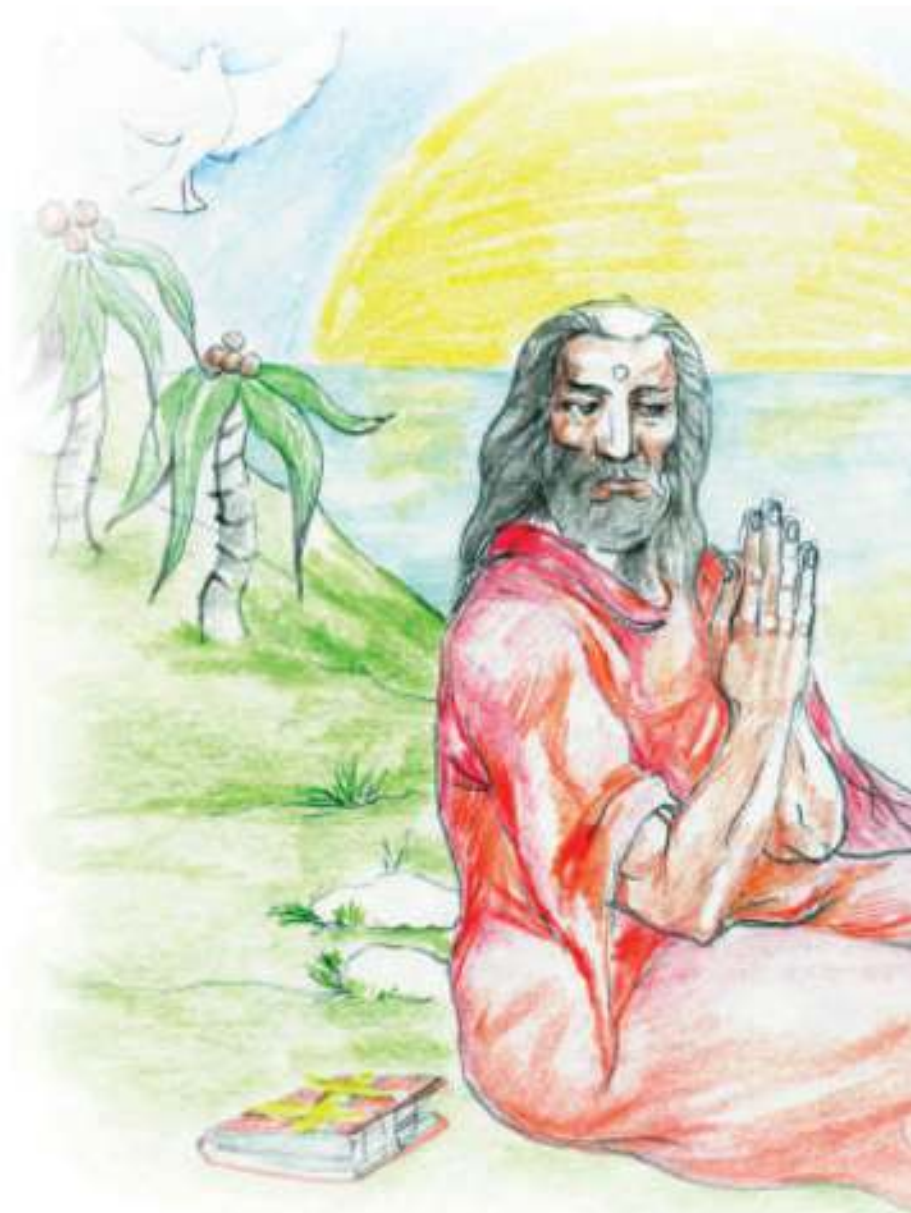
O Del na kamel kodi ke te xasame vaj te xolyajvas pe jekhavreste. O Jezush amenge das e somnakunyi krisi: „Ker kodi le kaverenca, so vi tu kamesas tusa te kerenas.”

So shaj keres, te shaj zbutispe varekaste?

Mathe 5

Kadi rakhlyi zurales nasvalyi sas. Zhi pune lako dad le Jezushes rodelas, e rakhlyi mulas. O Jezush andre gelo ande lengo kher, thaj das duma, “Ushtyi opre rakhlyore! Thaj e rakhlyi pale trajilas. Dikhes ke pale mishtojlyi. Soske chudime butya kerel o Jezush. *Sopecisajlas kadala cinya rakhlyasa?*

Lukach 8

Kado manush korro sas. Akanak phandav andre tye jakha, Thaj gindyin kodi ke na dikhes. Ta na bari butyij kodi ke dikhes? „Patyas kodi ke palpale zhanav te dav tyo dikhipi?” – pushlas o Jezush le manushestar. „Ova” – phendas o manush. Atunchi unzilas o Jezush karing le manusheske jakha, thaj kodo aba vi dikhelas!

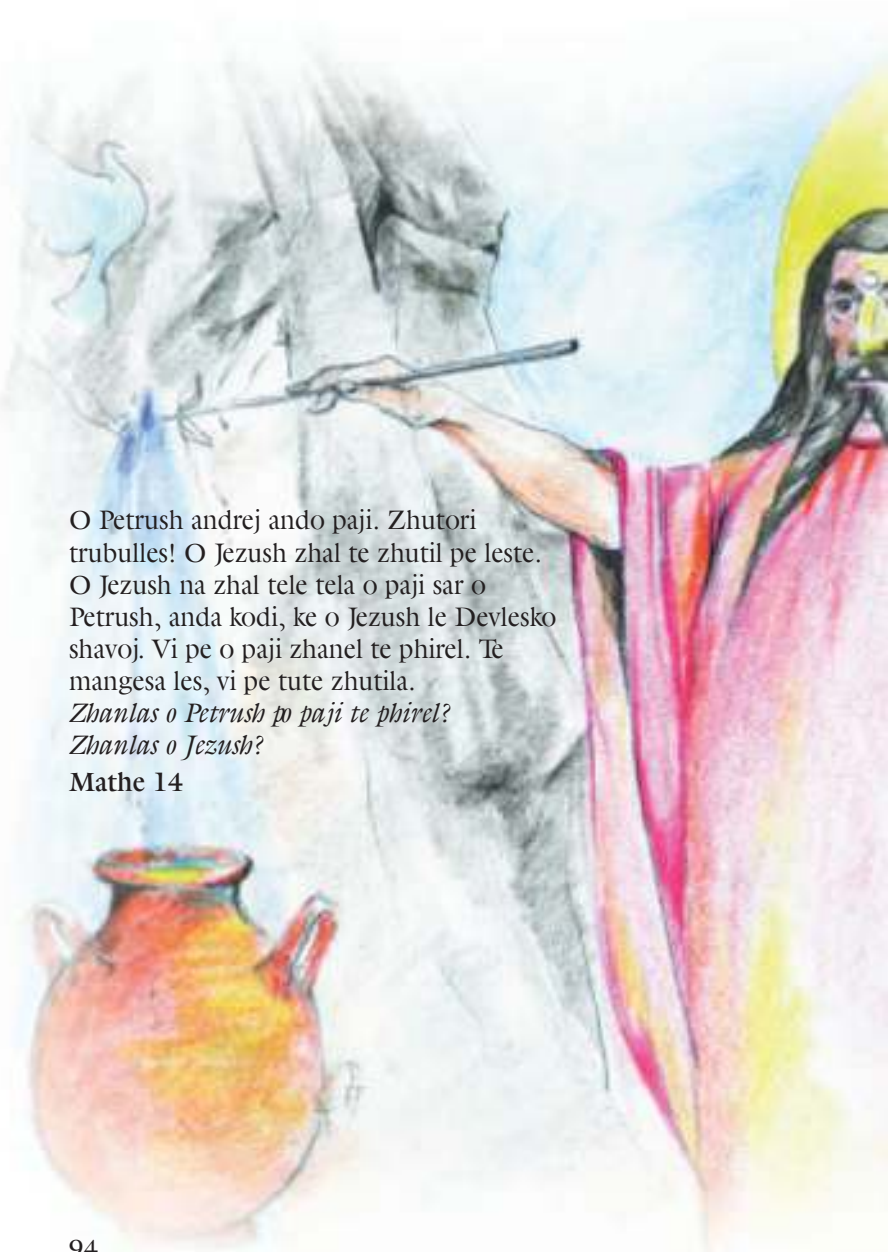
So dikhes kana andre phandaves tye jakha?

Mark 8

Ba avral zurales bari balval sas, o Jezush ande le pajeski balaji sovelas. Leske amala darajle. Kodi gindyinas ke le pajeski balaji tele zhala tela o paji, Opre ushtyade le Jezushes. „Savore zhene si te meras” – cipinkernas. Ba o Jezush opre ushtyilas tahj kodi phendas la balvalyake, te pachilpes.

Kodi vi pachisajlyi.
So phendas o Jezush la balvalyake?

Lukach 3

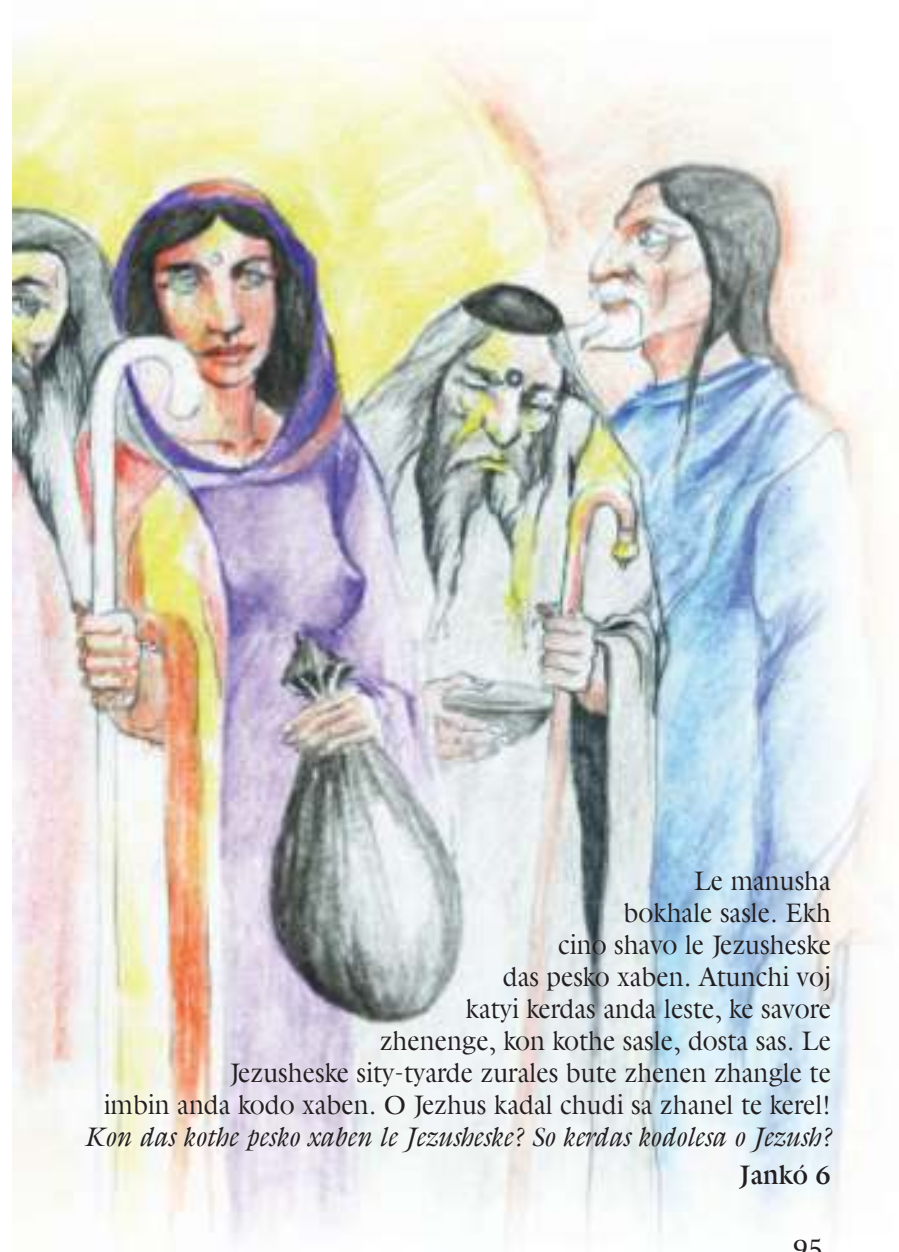

O Petrush andrej ando paji. Zhutori
trubulles! O Jezush zhal te zhutil pe leste.
O Jezush na zhal tele tela o paji sar o
Petrush, anda kodi, ke o Jezush le Devlesko
shavoj. Vi pe o paji zhanel te phirel. Të
mangesa les, vi pe tute zhutila.

Zhanlas o Petrush to paji te phirel?

Zhanlas o Jezush?

Mathe 14

Le manusha
bokhale sasle. Ekh
cino shavo le Jezusheske
das pesko xaben. Atunchi voj
katyi kerdas anda leste, ke savore
zhenenge, kon kothe sasle, dosta sas. Le

Jezusheske sity-tyarde zurales bute zhenen zhangle te
imbin anda kodo xaben. O Jezhus kadal chudi sa zhanel te kerel!
Kon das kothe pesko xaben le Jezusheske? So kerdas kodolesa o Jezush?

Jankó 6

Kadi romnyi peske intregi love le
Devleske khereske del. Loshal kodoleske,
so o Del dasla. Kamel le Devles, thaj zhanel
ke o Del losarela pe late. O Del kodi kamel
te loshas kodolenge so Lestar las amenge.
So das tut o Del, so zhanesas te najisis Leske?

Lukach 21

O Jezush kamel le shavoren. Jekhvar zhuvlya gele leste penge
shavorenca thaj le Jezusheske amala kodi phende lenge, te zhanar.
O Jezush kodi Phendas ke „Nichi, mukhen len andre.” Pala kodi
opre las len thaj chumidas le shavoren. O Jezush vi tut kamel.
So phende le Jezusheske amala? So phendas o Jezush?

Lukach 18

Kodole manushes, kon pej phuv pashlyol zurales marde le chor. But zhene dikhnas les, ba khonyik na zhutilas pe leste. Akanak ekh manush tordyilas pasha leste thaj andre phandkerel leske phuvnya. Kado manush si le lashe jilesko samaritano. Kade shaj kerdyos lashe jilesko smaritano, te zhutisa pe kavere manushende.

So kerel le lashe jilesko samaritano?

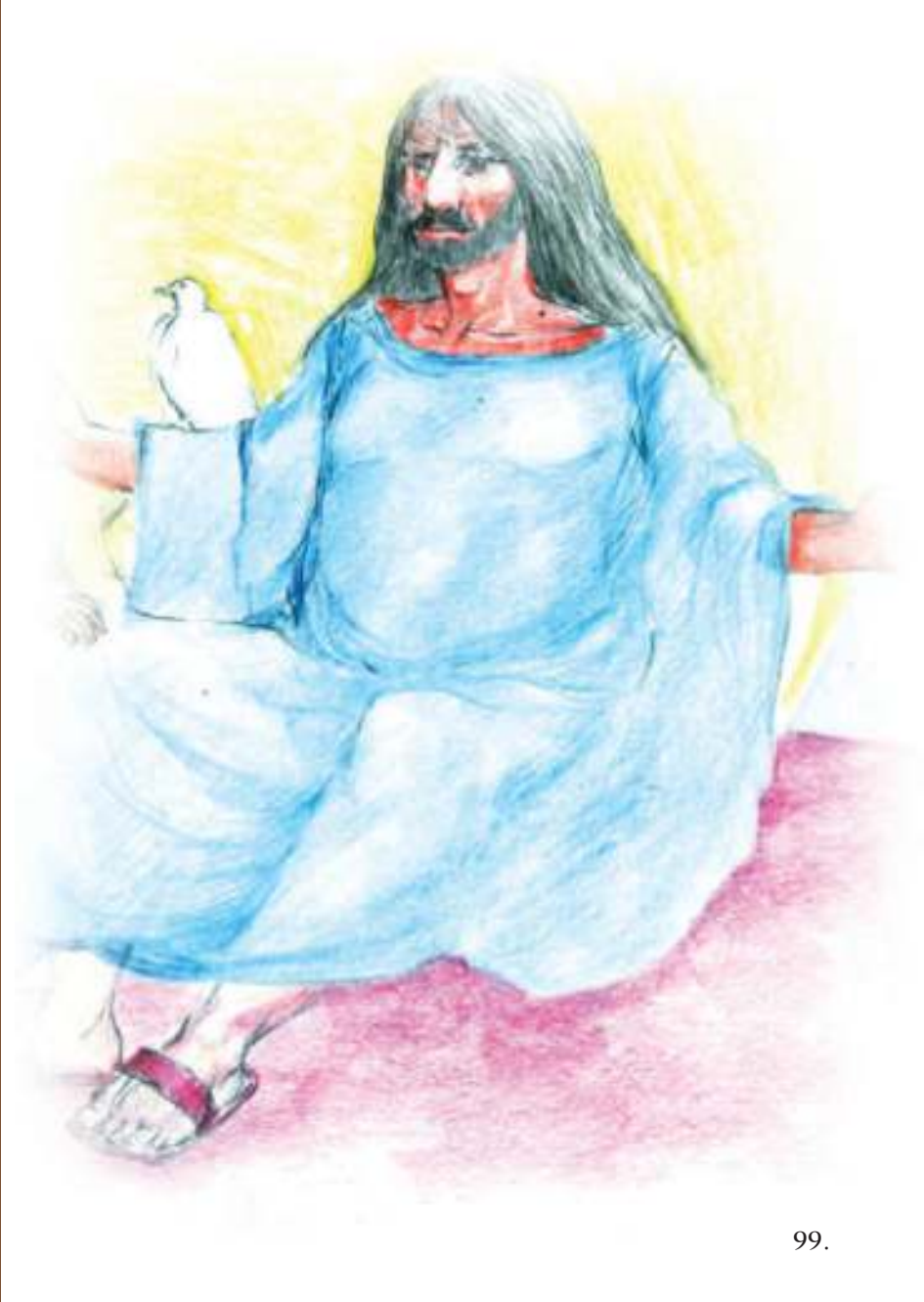
Lukach 10

O Jezush ekh dyes kaj peske amal, ande la Marijako thaj ande la Marthako kher xalas la ratyako xaben. E Martha zurales but butyi kerdas anda kodi, ke te shaj avel gata le xabenesa.

Xolyarnyiko saslyi, ke e Marija feri le Jezusheski vorba ashunelas. O Jezush loshalas, kaj e Marija numa pe Leski vorba sholas kan, ke kádi zurales bari butyi sas.

Kon ashunlas le Jezusheski vorba?

Lukach 10

Ekh bakrari zurales lelas sama pe peske bakra. Tè xasona, trubul te rodelle. Tè jek langal, kodola opre lel.
O Jezush kodi phendas, Voj kasavoj, sar ekh bakrari.
Ame kasave sam sar le bakra. Inke te chi na dikhas Le Jezushes, zhanas ke Voj losarel pe amende.

Kon si amaro lasho bakrari?

Jankó 10

O Lazar le Jezusheske lesko jekh amal sas. Mulas, thaj lesko trupo andre patyarde thaj ande ekh grobo shute les mashkar le bárra. Avilas o Jezush thaj rudyilaspe. Pala kodi opre cipisardas, „Lazar, av angle!” O Lazar anda jek opre zhuvindyisajlas thaj angle avilas!

So phendas o Jezush le Lazareske?

Jankó 11

Kodol desh manusha kas po kipo shaj dikhen, sa nasvale sasle. Pe kodi mangnas le Jezushes te sastyarelle, so o Jezush vi kerdas. Ba feri jek manush gelas palpale kaj o Jezush te najisil o zhutimo leske. Gindyij, tume na bristena te najisin kodolenge kon pe tumende zhutila. Thaj sagdavar ande tumari aminti avla te najisin le Devleske kodo ke sama lel pe amende.

Mashkar le manusha sode zhene phende najisipe le Jezusheske?

Lukach 17

Kado barvalo manush pushlas kathar o Jezush, sar shaj zhalas andre ande ande le cheresko them. O Jezush zhanlas ke o manush majfeder kamel le love sar le devles. O Jezush kodi phendas leske te del kothe peske love kavreske, thaj pesko trajo te del le Devleske. Karing kodi ke ande le cheresko them te shaj zhan, majfeder trubul te kamen le Devles le lovendar.

So kamlas majfeder o manush?

Lukach 18

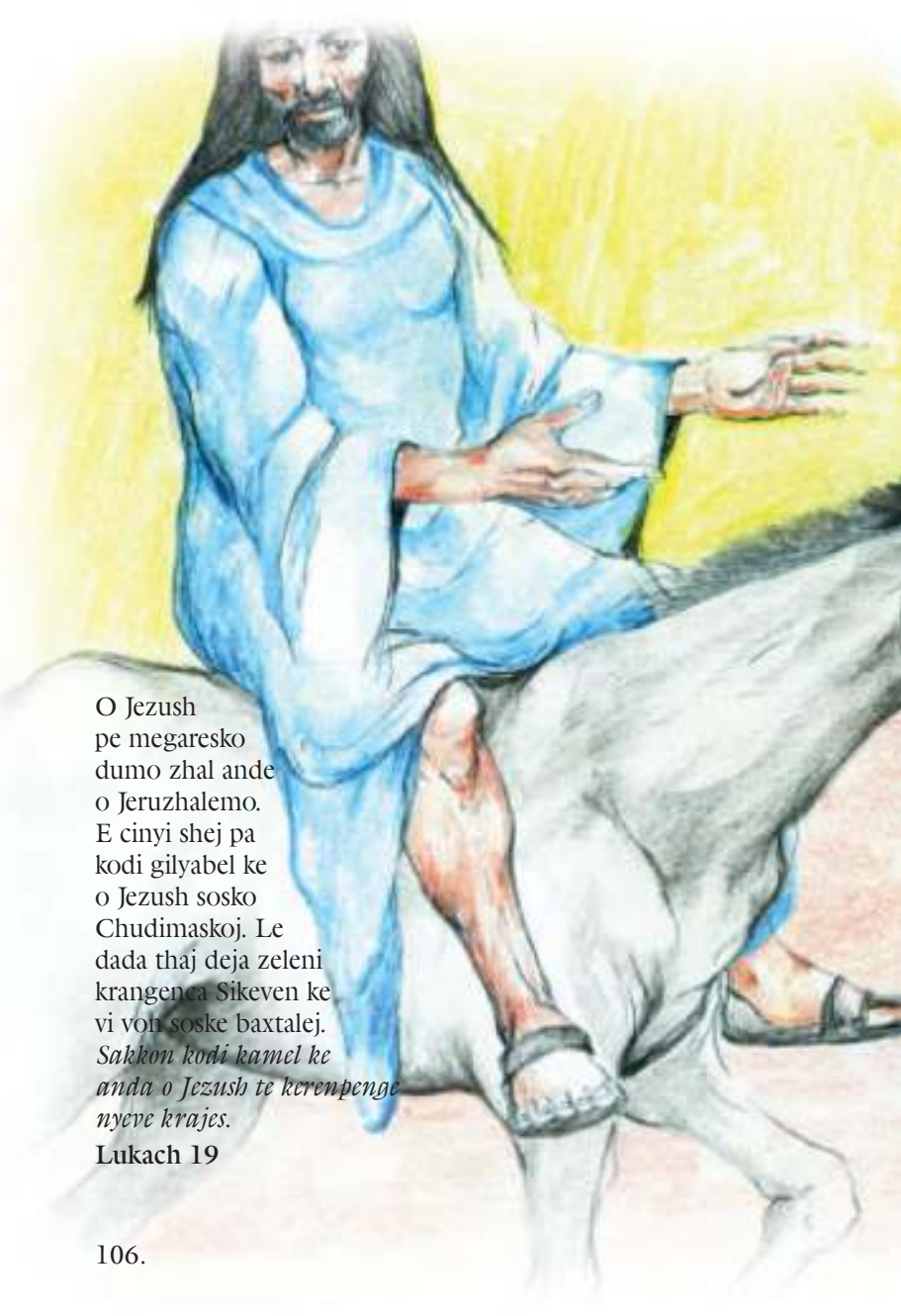
Kado dad peske shaves del angalya. Lesko shavo mukhlas les thaj akanak palpale avilas kaj pesko dad. Kodi gindyilas ke lesko dad majbut aba na kamela les! Ba o dad thajsa zurales loshal. Vi o Del, amaro Dad ande le cheresko them loshal kana Karing leste zhas.

Kon si tyiro dad ande le cheresko them?

Lukach 15

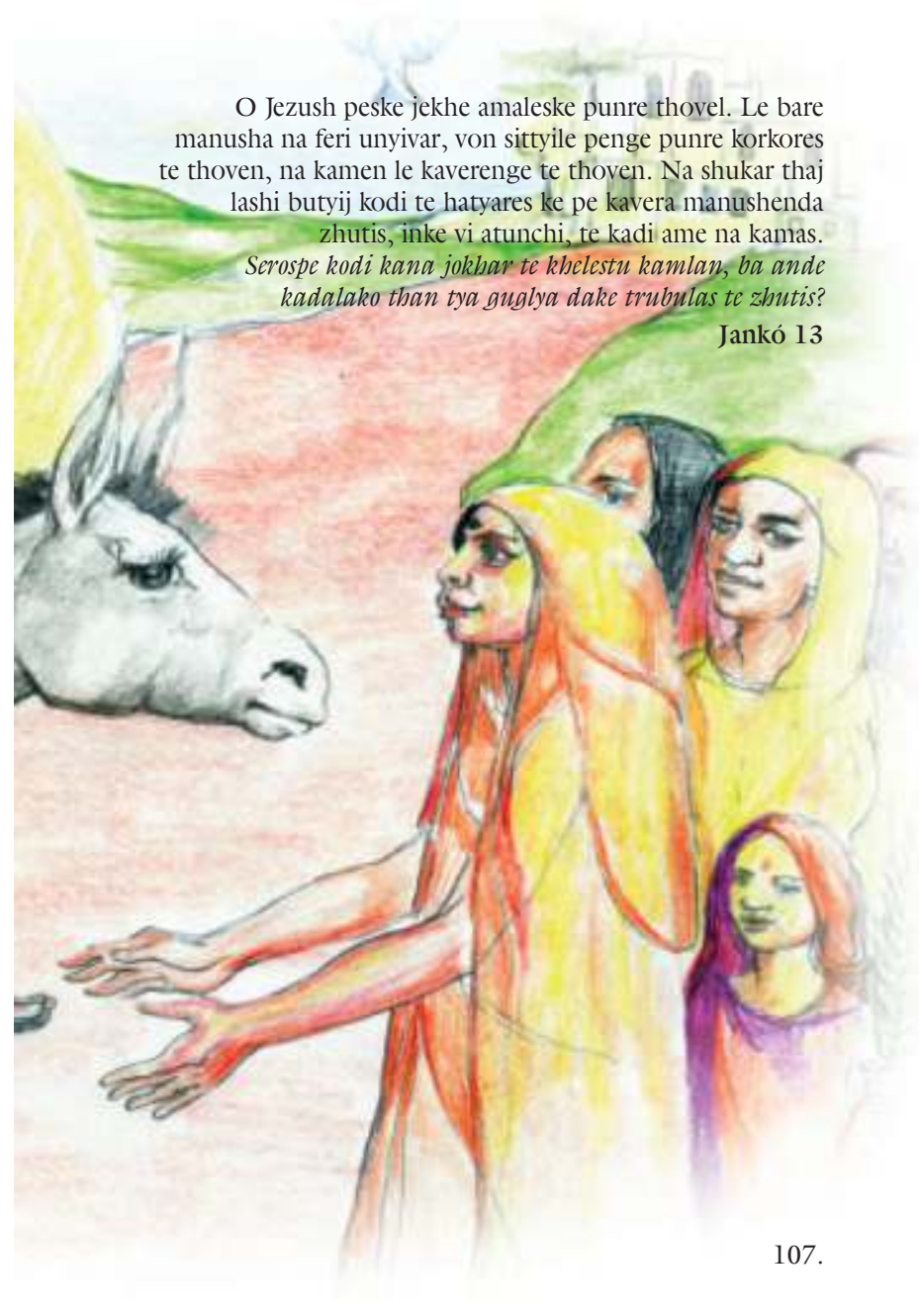
O Zakejush opre gelas pe ekh kasht majmishto te shaj dikhel le Jezushes. Akanak o Jozesh del дума karing leste. Kodi phenel, „Av tele ke adyes zhavtar tute ande tyo kher.” Zurales loshal kadala vorbake o Zakejush. Loshas kodolake kaj o Jezush avilastar tumende?
So phendas o Jezush le Zakejusheske?

Lukach 19

O Jezush
pe megaresko
dumo zhal ande
o Jeruzhalemo.
E cinyi shej pa
kodi gilyabel ke
o Jezush sosko
Chudimaskoj. Le
dada thaj deja zeleni
krangenca Sikeven ke
vi von soske baxtalej.
*Sakkon kodi kamel ke
anda o Jezush te kerenpenge
nyeve krajes.*

Lukach 19

O Jezush peske jekhe amaleske punre thovel. Le bare
manusha na feri unyivar, von sittyile penge punre korkores
te thoven, na kamen le kaverenge te thoven. Na shukar thaj
lashi butyij kodi te hatyares ke pe kavera manushenda
zhutis, inke vi atunchi, te kadi ame na kamas.
*Serospe kodi kana jokbar te kbelestu kamlan, ba ande
kadalako than tya guglya dake trubulas te zbutis?*

Jankó 13

O Jezush majpalunes xal la ratyako xaben peske amalenca. Kadoj o paluno ratyako xaben. Phendas peske amalenge, ke o Judash le ketanyenca ingeravavla Les. Pala kadi Les mudarna. O Jezush anda kodi mulas, ke amen te shaj parugel avri.

Kon ingren le Jezushes?

Lukach 22

O Jezush rudylpe. Zhanel ke pa nabuteste si te merel anda amare bezexa. Pe kodi mangel le Devles, te zhutil pe leste. Mukhelpes te mudarenles, te kadi kamel vi o Del. Kasavenge trubul vi amenge te avas sar so o Jezush. Kodi trubul te keras pe soste o Del mangel amen.

So kerel o Jezush?

Lukach 22

Akanak variso zurales brigaki butyi perelpes.
O Judash thaj le ketanyi avile pala o Jezush
thaj ingren les. Le Jezushesko sakk
amal nashlastar, ke daralás. Chi jek
na ka m kis te zhutil po Jezush.
So kemas le Jezusheske amal?

Lukach 22

Le Jezushesko jek amal o
Petro silo, vi voj nashlotar
kana le ketanyi avile. O
petro akanak xoxavel.
Kodi phenel ke na
pinzharel le Jezushes.
Darai kathar kodi, ke le
manusha dosh shaj keren
leske anda kodi, kaj le
Jezushesko amal silo.
Chikana na dara avri te
phenes le manushenge
Kodi, ke kames le Jezushes.
Anda soste xoxadas o Petro?

Lukach 22

Le ketanyi angla ekh manush ingerde le Jezushes, Kas Pilatusheske akharnas. O Pilatush shaj phenelas le ketanyenge kodi, te mukhen avri slobodos le Jezushes, ba kadi te phel, darai. Kathar kodi darai ke te kadi phenela, atunchi chi maj kamna les le manusha. Anda kadi, kodi phenel, „Le Jezusheske trubul te merel.” *Sostar daralas o Pilatush slobodos te mukhel le Jezushes?*

Lukach 23

Le Jezushes mudaren. Po trushul opre cirdines merel. Sostar mudaren les le manusha? Variso nasul kerdas? Nichi! Anda kodol bezexa mulas save ame kerdam. O Jezush mukhel le Devleske kodi ke anda amare Bezexa Les te krisarel.

Anda soste mulas o Jezush?

Lukach 23

Pala soste o Jezush mulas, leske amal ande ekh grobo shute lesko trupó. Akanak la patradýaki detehara si. Duj zhuvlyá dikhen andre ande o grobo, ba le Jezushesko trupó naj kothé!
O Del opre zhuvindyisardas les, thaj o Jezush avri gelas anda o grobo. O Jezus pale trajil!
O Jezush inke vi akanak ande o groboj?

Lukach 24

Pala soste o Jezush opre zhuvindyisajlo, vorbisardas peske amalenca. Ba von na zhannas ke kado o Jezush siló. Bara brigasa sasle ke inke kodi gindyinas, o Jezush muloj. Jokharsa zhangle ke Voj si kado. Zurales baxtale thaj vojake Sasle anda kodi, kaj o Jezush opre zhuvindyilo.
Sostar sasle brigaste le Jezusheske amal?

Lukach 24

Dikh, so pereipe! O Jezush opre vazdyolpe ande o cheri! Palpale zhal ande o cheri kaj pesko Dad. Najisiltar kathar peske amala. Ba vi kodi phendas ke palpale avela. Atunchi apoj leske amala sa Lesa shaj ashena. Vi ame Lesa avasa.

Kaj zhal o Jezush?

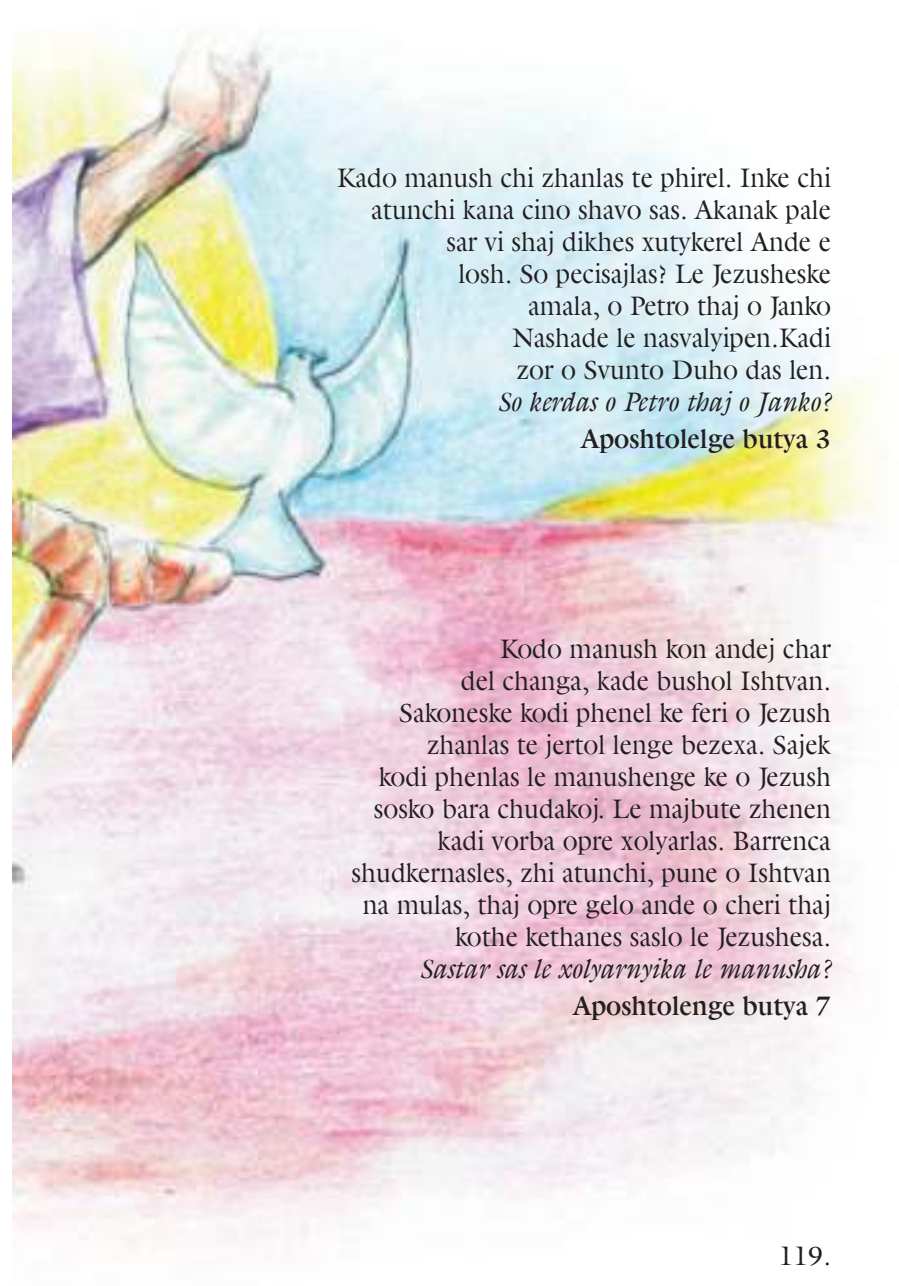
Lukach 24

Pa unyi kurke pala kodi ke o Jezush opre gelas ande o cheri, pe leski vorba o Svunto duho tele hulyilas ande amaro jilo. Le Jezusheske amala sa kethane avile. Jokharsa pe sakonesko shero ekh cinyori para line sama. Zhanes te sikaves le cine paren? Pala kadi linepe le manusha thaj pe kasave shiba zhannas te vorbin pe soski angla kádi majanglal na zhannas.

So sas opral pe le manushenge shere?

Aposhtolenge butya 2

Kado manush chi zhanlas te phirel. Inke chi atunchi kana cino shavo sas. Akanak pale sar vi shaj dikhes xutykerel Ande e losh. So pecisajlas? Le Jezusheske amala, o Petro thaj o Janko Nashade le nasvalyipen. Kadi zor o Svunto Duho das len.
So kerdas o Petro thaj o Janko?

Aposhtolelge butya 3

Kodo manush kon andej char del changa, kade bushol Ishtvan. Sakoneske kodi phenel ke fëri o Jezush zhanlas te jertol lenge bezexa. Sajek kodi phenlas le manushenge ke o Jezush sosko bara chudakoj. Le majbute zhenen kadi vorba opre xolyarlas. Barrenca shudkernasles, zhi atunchi, pune o Ishtvan na mulas, thaj opre gelo ande o cheri thaj kothe kethanes saslo le Jezushesa.
Sastar sas le xolyarnyika le manusha?

Aposhtolenge butya 7

O Del o Svunto peske amales, le Filepos bishadas, te zhal thaj te vorbil le manushenca, kodolencia, kon pe o vurdon keren pengo drom. O Filep pa o Del vorbilas lenge. O manush le Devlasko amal kamel te avel. O Filep kodi phenel ke feri atunchi shaj avena le Devleske amala, te patyana ande o Jezush. Vi tu shaj kerdyos le Devlesko amal.

So phendas o Filep le manushenge?

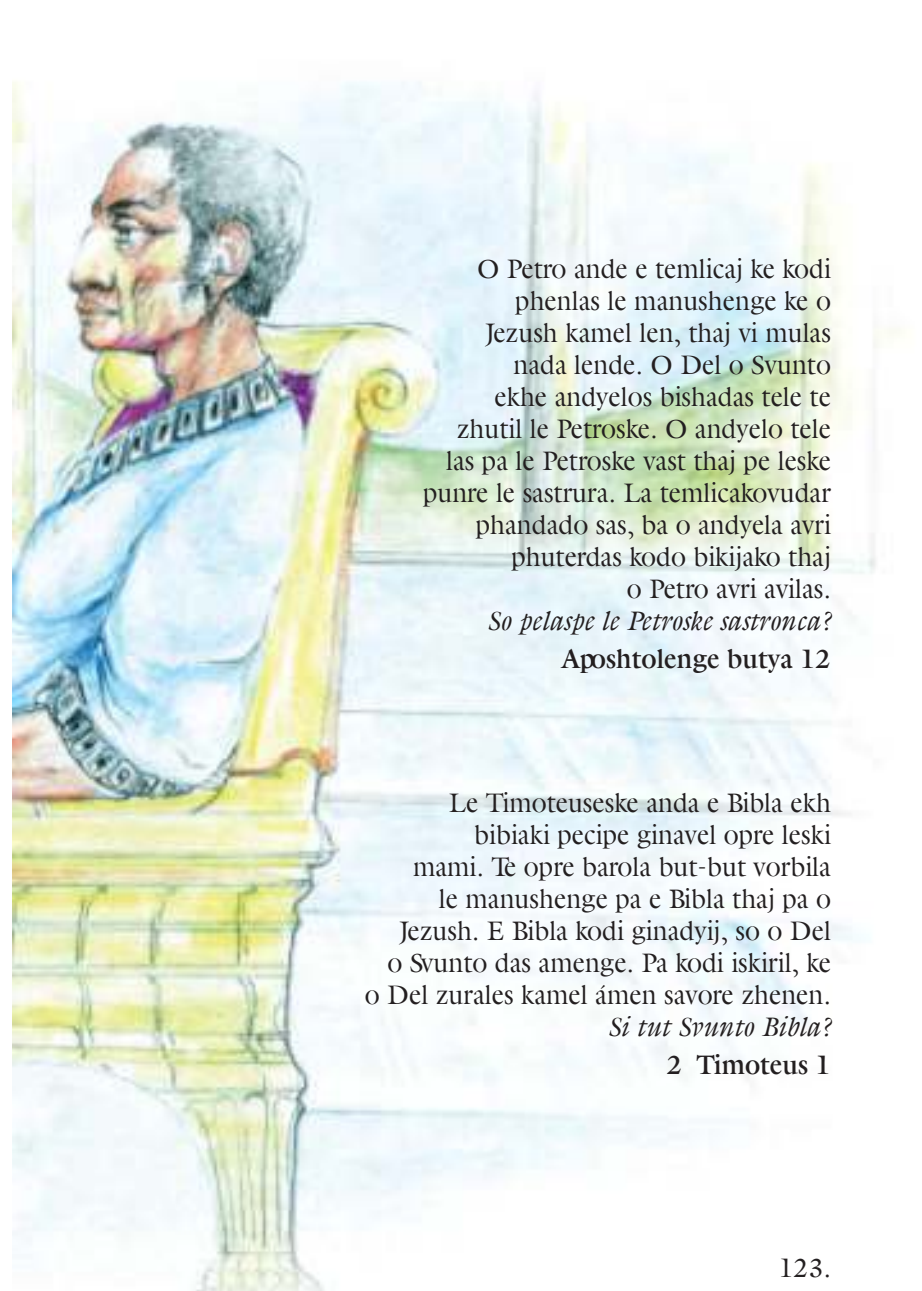
Aposhtolenge butya 8

O Shajul le Jezushesko dushmano sas. Paguba kamlas te kerel kodole manushenge, thaj kamlas te mudarel kodolen, kon patyanas ande o Jezush. Jokharsa bari raza kerdyilas, thaj o Shaul tele pelas pa pesko grast. O Jezush das дума karing leste anda o cheri. Pala kadi apoj o Shaul sakoneske kodi phenlas ke o Jezush le Devlesko shavoj. Pa nabuteste vi kaver, nyevo anav las peske opre, kade busholas majdur ke Pal.

Kon vorbilas le Paleske anda o cheri?

Aposhtolenge butya 9

O Petro ande e temlicaj ke kodi phenlas le manushenge ke o Jezush kamel len, thaj vi mulas nada lende. O Del o Svunto ekhe andyelos bishadas tele te zhutil le Petroske. O andyelo tele las pa le Petroske vast thaj pe leske punre le sastrura. La temlicakovudar phandado sas, ba o andyela avri phuterdas kodo bikijako thaj o Petro avri avilas.

So pelaspe le Petroske sastronca?

Aposhtolenge butya 12

Le Timoteuseske anda e Bibla ekh bibiaki pecipe ginavel opre leski mami. Te opre barola but-but vorbila le manushenge pa e Bibla thaj pa o Jezush. E Bibla kodi ginadyij, so o Del o Svunto das amenge. Pa kodi iskiril, ke o Del zurales kamel amen savore zhenen.

Si tut Svunto Bibla?

2 Timoteus 1

Serostu po Pal? Voj akanak le
Devlesko amal silo. Kadala pajeska
balajasa zhaltar pe lungone dromeste.
Avri phenla le manushenge, ke o Jezush
kamel len. O Pal missionaro saslo. Ekh
dyes shaj ke vi tu missionari avesa.

Kaj zhaltar o Pal?

Aposhtolenge butya 13

O Pal thaj o Silash andej robija sile. Anda
kodi phandadele andre, kaj sakoneske pa o
Jezush vorbinas. Ba o Del avri slobodisardas
peske amalen. Ekh baro phuvako izdripe
bishadas pej phuv, thaj tala kadi lenge sastra
sa tele pele pa lende. La temlicako vudar andre
sas phandado, ba kodoavri phuterdyilas!
Sar slobodisardas avri o Del le Silashes thaj le Pales?

Aposhto lenge butya 16

O Pal ande ekh bari balval zhalas po paji
peska pajeska balajasa. Leski pajeski balaji
tela o paji Nakhlaspes, ba o Del losardas
pe o Pal thaj sa pe le majbutte zhenengo
trajo. O Del inke na kamlas kodi ke te
merel o Pal, ke kodi kamlas o Del
o Pal missionari te avel inke majdur,
Thaj sakoneske te vorbil pa o Del.
So pecisajlaspe le pajeska balajasa?

Aposhtolenge butya 27

O Pal pale ande e temlyicaj, Aba de zurales
dulmut silo kothe. Ba akanak o Del na bishadas
Tele phuvako izdripe anda kodi te shaj slobodilpes.
O Del inke vi akanak tumna kade kamlas les, ba na
slobidilasles. O Del mukhel ke unyivar vi gindura
phare te aven amen, ba sakattyivar thaj sa kamel amen.

Kaj silo o Pal?

Aposhtolenge butya 28

Le Devlesko jekh majpashutno amal o Janko sas.
Kana aba o Janko phurilas, lungo suno dikhlas pa
le cheresko them. Ando suno dikhlas le Jezushes
ande le cheresko them. O Janko tele ramosardas
kodi so dikhlas. Leska ginadyako anav si „Le
sunedikhimaski ginadyi”, kádi andrej ande e Bibla.

Kon dikhlas le cheresko them ando suno?

Sunedikhimaski ginadyi

